Nº. 5. Donderdag 3 Februari 1921. 21ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
VOORLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Werkkrachten voor Indië.

In het Kol. Weekblad No. 24 van 10 Juni 1920, blz. 6, wordt melding gemaakt van een interview aan de *Java-Bode* verleend door den heer Ir. Jhr. de Muralt, met betrekking tot diens regeeringsopdracht om te geraken tot de oprichting van bureaux in Indië en Holland voor de plaatsing van jongelieden.

In de Java-Bode van 29 Maart 1920, 1e blad, komt dienaangaande het volgende voor: „De opdracht bestaat in het kort hierin, dat getracht zal worden in Indië de medewerking te erlangen van particulieren (o.a. ook van de hoofden van gewesten, gemeenten, cultures, enz.), om te geraken tot de oprichting van bureaux, zoowel in Indië als in Nederland, ten einde de plaatsing van jongelieden te bevorderen die bij gemis aan bepaalde diploma's niet voor plaatsing bij het Gouvernement in aanmerking kunnen komen, of, om welke reden ook, de voorkeur geven bij particulieren in plaats van bij het Gouvernement in dienst te gaan. De opdracht houdt dus ten nauwste verband met het nijpend personeel-tekort, waarin in samenwerking met de Nederlandsche Regeering zooveel mogelijk zal worden voorzien. De heer De Muralt gaf

ATTENTIE! **Leden in Ned. Oost-Indië worden beleefd verzocht adresveranderingen te berichten aan den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging, den Heer A. J. GOOSZEN, Kolonel B. D. en Landrechter te Sragèn.**

op een gestelde vraag, of er niet voldoende sollicitanten zijn, ten antwoord, dat hij in Holland tal van gegadigden voor Indië heeft, die echter niet naar Indië gaan, omdat een degelijk bureau in Holland, dat samenwerking zoekt met een dito bureau in Indië, niet bestaat, althans niet georganiseerd werkt."

In de laatste dagen komen herhaaldelijk in de bladen stukken voor, welke op dit onderwerp betrekking hebben en dit als gevolg van de blijkens de Indische berichten ontstellende tekorten aan Nederlandsche werkkrachten, inzonderheid aan geneeskundigen en onderwijzers, maar in tal van andere emplooien zal het gemis aan personeel wel even groot zijn.

Jongelieden, die naar Indië willen gaan, zijn niet altijd verstoken van de inlichtingen welke zij behoeven; daarentegen zullen er, uiteraard, genoegzaam velen zijn — men denke aan de de provinciën — die niet in de gelegenheid zijn zich van deskundigen raad en voorlichting te voorzien. De aandacht wordt daarom gevestigd op:

Het Informatie-bureau voor Oost en West, Heulstraat 17, Den Haag, ten behoeve van personen die een werkkring zoeken in Nederlandsch Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden; ook voorlichting verstrekkende *op elk gebied aan* personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Het Secretariaat van het bureau is dagelijks geopend van 10 tot 12 voorm. en 2.30 tot 4 namidd. Inlichtingen ook schriftelijk.

Andere bladen, Nederlandsche en Indische, worden beleefd tot overname uitgenoodigd.

In Nederlandsch-Indië.

(2e Semester 1920).

(Vervolg.)

Voor we van Weltevreden afscheid nemen, moeten we nog eens terug naar Priok, waar den 30sten October de voltooiing werd bereikt van de reusachtige inrichtingen der Nederlandsch-Indische Steenkolen Handel-Maatschappij aan die haven, van belang voor het geheele scheepvaartbedrijf in onze Koloniën. Een der meest vitale onderdeelen van het scheepvaartwezen — het kolenbunkeren — kan daar nu op moderne wijze geschieden.

De moeilijkheden met arbeidskrachten noopten tot invoering van nieuwe technische methoden. Kon het vroeger gebeuren dat schepen dagen en weken werkeloos lagen, wachtende op bunkering, thans is dit leed geleden en geschiedt het lossen en laden van steenkolen op ongelooflijk snelle wijze.

De vier kolentransporteurs, machtige gevaarten op breede voeten, evenals de geheele inrichting werden geleverd door de Machinefabriek voorheen Gebr. Figée te Haarlem en tijdens den oorlog besteld. Na jarenlangen arbeid en moeizame voorbereiding kwam eindelijk alles gereed.

De vier transporteurs, bediend door een man of acht, zullen zoowat het werk doen dat anders door circa 3000 koelies zoude moeten worden verricht, aangenomen dat die 3000 koelies constant door zouden werken en elkander niet in den weg zouden loopen.

Een bijzonderheid is, dat zij een automatische weegschaal hebben, waarop tijdens het ophijschen, tot op 1 K.G. nauwkeurig, het gewicht wordt geregistreerd.

Het eerste kolenschip, dat er mede gelost werd was de „Ombilin", welk schip twee en een halven dag noodig had gehad om geladen te worden. Nu lag het 's middags om 4 uur aan den steiger en kon den volgenden middag om 4 uur weer vertrekken om nieuwe lading te halen!

Deze vlugge bediening beteekent op den duur eene reusachtige tijdwinst en bezuiniging!

Van Priok terug naar 't Postkantoor te Weltevreden. Nog steeds in aanbouw. Tusschen de steigers door zijn kolommetjes te zien, als uit een kinderbouwdoos. Hoe de gevel van 't voltooide gebouw daarmede een imposanten indruk zal kunnen maken, zal de toekomst, na de ontsluiering. moeten leeren.

Feuilleton.

Een babbeltje over Curaçao.

Zijn Verleden en zijn Heden.

Door J. van Haaften.

(Vervolg).

In de sociëteit „De Gezelligheid" kon het, in overeenstemming met haar naam, wel eens heel gezellig zijn. Daarbij kwam, dat die club over een uitstekend verzorgde bibliotheek beschikte, met een groote verscheidenheid van lectuur van allerlei soort.

In het middaguur trof men daar steeds een vrij groot aantal bezoekers aan, want het middagbezoek aan die Soos behoorde tot de vaste uitgangetjes der mannelijke Curaçaoënaars.

Trouwens de eenige afleiding, die men er had, dat was het sociëteits- en 's avonds het familiebezoek. Dit laatste ging voor de jongeren, indien althans eenigszins mogelijk, steeds met dansen gepaard, daar werd door de dames wel voor gezorgd, en dat zij dat deden, nu daarin hadden zij van hun standpunt bezien wel zeer groot gelijk; want kwamen zij niet bij dat dansen op haar allervoordeeligst uit? Hoe trokken zij dan niet de aandacht door hun uiterst sierlijke bewegingen en hoezeer brachten dan niet hun weelderige vormen de Heeren der schepping soms in verrukking. Daar voor het grootste deel harer het huwelijk de eenige uitkomst was, kan het niet verwonderen, dat zij van dit voordeel alle mogelijke partij trokken, want de blanke dames op dat eiland verkeerden al in heel ongunstige conditie. De mogelijkheid, om door zelfstandigen arbeid in haar onderhoud te voorzien, bestond daar bijna zoo goed als niet, zoodat trouwen daar het hoogste goed beteekende. In dit opzicht waren zij echter al in even ongunstige conditie, want de dochteren Eva's waren en zijn er nog steeds in grooter getal vertegenwoordigd dan de Adam's zonen. Wanneer men dat in aanmerking neemt, dan kan men begrijpen, hoezeer men daar als man opgeld doet.

In de laatste jaren, die er sinds mijn verblijf te Curaçao zijn verloopen, hebben de toestanden zich gelukkig wel wat ten gunste van de blanke vrouw gewijzigd, in zooverre, dat sommigen harer thans loonend werk op het eiland zelf kunnen vinden. Verschillenden harer zijn thans n.l. werkzaam op de sedert dien daar opgerichte groote kantoren, o.a. der Curaçaosche Petroleum Mij., terwijl er ook eenigen werkzaam zijn als pleegzuster in het ook sedert dien daar opgerichte sanatorium „Het Groene Kruis". Over het algemeen verkeeren echter de blanke vrouwen daar nog in ongunstige omstandigheden, ook al omdat zij veel meer op het eiland zijn aangewezen dan de mannen, onder wie er velen zijn, en dat zijn natuurlijk degenen, die over ondernemingsgeest en wilskracht beschikken, die elders een goed heenkomen zoeken en dan dikwijls nimmer meer op het eiland terugkeeren.

Waar de vrouw daar meestal op zichzelve is aangewezen, daar is het een geluk, dat thans op het eiland door een industrie tot bloei is gekomen, waarin aan een groot, wel een vijfde deel der op het eiland aanwezige vrouwen, voor het meerendeel echter kleurlingen, werk wordt gevonden.

Met een omtrekkende beweging, langs en over puinhoopen, komt men in de hal. En dáár is het, dat de nieuw aangekomene en ook de oud-gast een indruk krijgt van de uitwerking van het in de laatste jaren voor Javanen en Chineezen zoo vruchtende onderwijs. 't Was in de afdeeling postwissels, op dat oogenblik, met uitzondering van een op den achtergrond zittenden Indo-Europeeschen Chef, geheel bediend door niet-Europeanen.

't Ging om 't ontvangen van een postwissel. Een Javaan nam dezen aan en gaf er een bon voor af. Deze bon werd afgegeven aan een Chineeschen kassier. Eene Javaansche jonge dame, keurig in sarong en kabaai, de eenige, die de nationale kleederdracht getrouw gebleven was, noteerde den bon en gaf deze aan den Chinees terug, die eerst daarop tot de uitbetaling overging. 't Marcheerde als op rolletjes! Wel een verschil met de giechelende dametjes en heertjes, die vroeger met dien dienst belast waren en voor alles tijd schenen te hebben, behalve voor den dienst.

Een inconvenient aan de tegenwoordige regeling is echter, dat men tweemaal in de file moet gaan staan. Eenmaal om den wissel af te geven en 't bonnetje te krijgen, de tweede maal om daarop het bedrag te ontvangen.

Waren vroeger de Departementen van Algemeen Bestuur te Batavia, of liever te Weltevreden, thans is dit niet meer 't geval, iets, dat zelfs tot vele oudgasten nog niet is doorgedrongen, vandaar dat allerlei vergissingen voorkomen, dan wel onnoodige vertraging plaats vindt.

't Departement van Oorlog ging naar Bandoeng, met uitzondering van de 9e afdeeling, den Topographischen dienst, welke nog te Goenoeng Sari in belangrijk verbeterde gebouwen, is gehuisvest. Ook het Departement van Marine ligt op dien weg. Het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel bevindt zich te Buitenzorg. Te Weltevreden bevinden zich dus nog de andere Departementen en wel in 't Groote Huis op 't Waterlooplein, Financiën, Onderwijs en Eeredienst, terwijl in dat gebouw ook nog gevestigd zijn 's Landskas, waar de mandaten kunnen verzilverd worden, en 's Lands Depot van Leermiddelen, waar men zich van allerlei op verschillend gebied, kan voorzien, waartoe kosteloos een catalogus wordt verstrekt.

Aan 't Waterlooplein zetelt ook nog het Hoog Gerechtshof, dat echter naar Bandoeng staat verplaatst te worden.

Op Rijswijk vindt men het Departement van Justitie en dat van Binnenlandsche-Bestuur, aan welk laatste verbonden het Encyclopaedisch Bureau, bekend om z'n monographiën en andere uitgaven, en thans ook door z'n films. Verder het Bureau voor het Reiswezen, dat echter achteruit aan het Koningsplein in een afzonderlijk gebouw onder gebracht is. Verder zijn te Weltevreden nog de Departementen van Burgerlijke Openbare Werken en Gouvernementsbedrijven. Het Hoofdbureau van het Mijnwezen is op Molenvliet.

Heeft de nieuw aangekomen ambtenaar zich na aankomst te melden bij zijn Departement, voor de verrekening van het hem toekomende aan tractement moet hij zich, met het stuk, waarop hij uitgezonden werd, vervoegen bij het Departement van Financiën, waarna hem een mandaat wordt toegezonden, dat hij bij 's Landskas verzilveren kan, doch ook door de banken wordt geaccepteerd. Moet hij naar elders, d.i. wordt hij niet te Weltevreden geplaatst, en is de reis wat ver, dan kan hij voor die reis als voorschot krijgen ⅔ van het geraamde bedrag, waarvoor hij zich, met het stuk, waarbij hem zijn plaatsing bekend gesteld werd, heeft te vervoegen bij het kantoor voor het Reiswezen, waar hem weer een mandaat verstrekt wordt.

Het reizen zelve is niet als vroeger een strop. De tijd, dat men behalve dan de vergoeding der spoorkosten voor zich en zijn gezin slechts ƒ 6.— of ƒ 8.— per dag kreeg en dan maar moest zien hoe men met vrouw en kinderen er kwam. Al waren de hotels toen goedkooper, men legde steeds belangrijk op z'n hotel- en andere kosten toe.

Die industrie is de z.g. Panamahoeden-industrie. Dit is een industrie, die al zeer lang op het eiland bestond, maar in vroeger tijden werden er alleen maar een minder soort hoeden gevlochten, die slechts door de inwoners werden gekocht. Deze bezigheid verschafte toen slechts een schamel stuk brood aan enkelen. Thans is dat geheel anders geworden. Sedert 1915 bestaat er een goed georganiseerde hoedenvlechterij als huisnijverheid.

Die vlechterij is sindsdien meer en meer in bloei toegenomen; tegenwoordig worden die hoeden, in prijzen van twee tot zestig gulden toe, naar de verschillende rijken van Europa en Amerika uitgevoerd.

Het verschil in prijs tusschen de hoeden hangt louter af van de meer of mindere fijnheid van het gebezigde stroo en van de meer of mindere handigheid van de vlechtster. Een hoed van zestig gulden wil dus zeggen: het allerfijnste stroo en de knapste vlechtster.

Dergelijke dure hoeden worden echter alleen op bestelling gemaakt.

Het vlechten van dergelijke fijne, z.g. Panamahoeden, is thans wat op den achtergrond gedrongen, omdat de prijs der ordinaire z.g. staplehats, de laatste tijden zóó gestegen is, dat het vlechten dezer soort hoeden thans loonender is dan dat der duurdere soorten. Wanneer men nagaat, dat de prijs voor ordinaire hoeden in vroeger jaren een paar dubbeltjes bedroeg en de gemiddelde prijs er voor thans ƒ 0.50 bedraagt, dan kan men begrijpen, dat het thans voor de hoedenvlechtsters een gouden tijd is.

Wat de Panamahoeden betreft, deze worden ten onrechte onder dien naam in den handel gebracht, want van Panama hebben deze hoeden nimmer iets gezien. Zij hebben echter evenzeer recht op dien naam als de z.g. echte Panamahoeden, want ook deze worden niet in Panama vervaardigd. Deze komen uit Columbia, Ecuador en Peru, en is de naam Panamahoed er alleen aan gegeven, omdat deze hoeden via Panama worden verscheept. In Panama zelf wordt geen enkele hoed gevlochten.

De stroosoort, welke voor beide soorten van hoeden wordt gebezigd, is hetzelfde, n.l. de Carludovica palmata, welke in de drie reeds genoemde staten en ook in Venezuela in het wild groeit. Het stroo, dat op onze eilanden wordt gebezigd, komt echter in hoofdzaak uit Maracaibo (Venezuela). Met opzet sprak ik hier van onze eilanden, omdat de hoedenvlechterij, behalve in Curaçao, ook nog wordt uitgeoefend op Bonaire, Aruba en St. Martin, op welke eilanden thans ook gouvernementscursussen zijn opgericht.

Gelukkig is men thans niet meer op deze eilanden zóó afhankelijk van het Venezuelaansche stroo als vroeger het geval was, want de Carludovica wordt nu ook in Suraname geplant, terwijl voor de meer ordinaire soorten veel gebruik wordt gemaakt van een soort inlandsch stroo uit St. Martin, Aruba en Bonaire afkomstig. Het beste stroo is echter dat uit Venezuela, maar als het moet, kan men zich thans met deze soorten behelpen, en hoe noodzakelijk dit is, dat hebben de belemmeringen, die Venezuela in de jaren 1908 en 1909 aan onzen handel in den weg heeft gelegd, waarvan het gevolg is geweest, dat de officieele handelsbetrekkingen tot medio 1920 verbroken waren, ten duidelijkste bewezen.

(Wordt vervolgd.)

Behalve hun daggelden, brengen de Landsreizigers op hunne reisrekeningen thans hunne uitgaven gespecificeerd op en leggen, zoo mogelijk kwitanties over.

Als regel komen voor vergoeding in aanmerking:

a. de kosten van voeding en verblijf;

b. de fooien, met een maximum van 10 pCt. van de verblijfkosten bij verblijf in hetzelfde hotel van niet langer dan één etmaal, en van 5 pCt. bij langer verblijf;

c. de kosten van transport van- en naar den trein, hotel, huis of boot tot het bedrag, dat daarvoor volgens de plaatselijke tarieven moet worden betaald, of, indien van een hotelwagen is gebruik gemaakt, van het daarvoor volgens de hotelrekening uitgegeven bedrag;

d. het eetgeld van bedienden, doch tot geen hooger bedrag dan *f* 0.75 per man en per etmaal, en alleen als die bedienden werkelijk zijn meegenomen, hetgeen declarant op de rekening zal moeten bekend stellen;

e. de kosten van maaltijden bij vervoer per trein. Wordt op een dag 400 K.M. per trein of tram gereisd, dan mogen de reizigers, naar gelang zij vervoerd worden in rijtuigen der 1e, 2e en 3e klasse, hiervoor onderscheidenlijk *f* 3, *f* 2 en *f* 1 in rekening brengen;

f. de kosten van telegrammen voor het bespreken van logies in hotels, enz.

Het reçu moet bij de rekening worden overgelegd.

Aangeteekend wordt, dat de vergoedingen sub a, c en e worden vergoed voor het geheele gezin.

Wel een belangrijke stap vooruit! En toch nog een maar. En dat is, dat nog steeds bij het indienen der declaraties bij de verrekening wel wordt gekort hetgeen volgens de bepalingen daar te veel op voorkomt, doch brengt men door onkunde of vergissing te weinig op, dit niet wordt geredresseerd, doch dit ten voordeele voor den Lande komt. Evenwel, we vertrouwen, dat ook dit spoedig tot het verleden zal behooren.

17/12 '20. A. J. G.

Ambtenaren voor Indië.

De lange lijst van oproepingen voor zeer uiteenloopende ambtenaarsbetrekkingen in Indië, en het bekende feit, dat zich veel minder candidaten aanmelden dan het Rijk noodig heeft, ook voor functiën, welke in die oproepingen zelfs nog niet vermeld zijn, noopt mij er toe te wijzen op een elders in 's lands dienst bestaand overcompleet. Men kan tegenwoordig geen officier van het Nederlandsche leger spreken of hij verklaart ronduit niets te doen te hebben, of te behooren tot de kleine uitzondering die, belast met de recruten-opleiding, wel wat te doen heeft.

Kan men nu deze overdaad van beschikbare krachten niet overhevelen ter aanvulling van het tekort in Indië? Vooreerst zou dit al kunnen geschieden door in ruimer mate voor luitenants de gelegenheid open te stellen om, op voet van de bestaande bepalingen, voor vijf jaren te worden gedetacheerd bij 't leger in Indië. Heeft 't Indische officierskorps zoo veel aanvulling zelf niet noodig, dan zouden in Indië ervaren officieren van 't leger aldaar tijdelijk plaatsen kunnen innemen bij 't civiel bestuur of bij andere diensten, terwijl de uit Nederland gedetacheerde collega's hunne plaatsen in de gelederen innemen.

Voor werkzaamheden, waarbij kennis van Indië niet bepaald vereischt wordt, zouden ook uit Nederland aankomende officieren bestemd kunnen worden. Ik denk b.v. aan leeraar M. O., ambtenaar bij een der departementen, bij den spoorwegdienst, bij de politie, bij de post en in verschillende andere diensten, waarvoor pas uit Nederland aangekomen jonge ambtenaren, zonder Indisch technische opleiding, geplaatst worden.

De positie-voorwaarden zouden kunnen zijn: een gratificatie; Indisch tractement; de jaren tellen dubbel voor pensioen; voor elk jaar of gedeelte van een jaar een pensioensverhooging van 75 gld., ingaande bij het erlangen van pensioen, of, indien om andere redenen geen recht op pensioen verworven wordt, ingaande op 50-jarigen leeftijd.

Het zou te verklaren zijn dat de autoriteiten in Nederland, in de onzekere overgangsperiode, nog niet wenschen over te gaan tot het aanmoedigen van een grooten uittrek van officieren uit het leger, welke men later misschien betreuren zou. Maar een detacheering van vijf jaren is geen verlies. Zij helpt het leger in Nederland en de betrokkenen door een zeer moeilijke periode heen, en werkt zoo in beide richtingen ten goede. Het nietsdoen is fnuikend voor de energie en den geest, het denkbeeld van als nutteloos beschouwd te worden schaadt 't gevoel van eigenwaarde. De tusschenperiode van een 5-jarig verblijf in Indië, al dan niet in legerverband, kan slechts de bruikbaarheid van den officier verhoogen en aan zijne algemeene ontwikkeling ten goede komen.

Evenals thans reeds partij wordt getrokken van de kennis van gepensionneerde officieren bij de genie voor de vervulling van ingenieursplaatsen en van gepensionneerde Indische hoofdofficieren voor die van functiën bij de rechterlijke macht in Indië, is 't waarschijnlijk, dat later ook partij zal zijn te trekken van de bekwaamheden van officieren, na afloop van hunne 5-jarige detacheering, ter voorziening in open ambtenaarsplaatsen bij Rijk of Gemeente in Indië. En zelfs indien de kennismaking met Indië eenigen hunner mocht nopen daar in het particulier een toekomst te zoeken, zou dit slechts voordeel beteekenen, want ook buiten het ambtelijke heeft Indië groote behoefte aan intellectueele werkkrachten.

Het wil mij voorkomen, dat ook voor menig onderofficier, van het beroepskader, in Indië een werkkring te vinden is, waar zijne kennis en bekwaamheid meer nuttig effect kunnen presteeren dan in het leger in patria bij de hier nu heerschende toestanden.

Voor hen zou eenzelfde stelsel, van detacheering ook voor ambten buiten het leger, toegepast kunnen worden.

Bij alles en voor allen zal een duidelijke, goed doordachte overeenkomst grondslag van het te sluiten verband moeten vormen; opdat men beiderzijds precies wete waaraan men zich te houden heeft.

Goed georganiseerd zal dit denkbeeld, naar ik verwacht, een niet te versmaden aanvullingsbron voor Indië geven.

G. N.

Propaganda voor de Koloniën.

De aandacht wordt hiermede gevestigd op een door het bestuur dezer vereeniging ontvangen schrijven van het gedelegeerd bestuurslid hier te lande der Nederl. Kamer voor Duitschland, waarbij wordt aangekondigd de uitgave door de firma J. J. Weber te Leipzig van een extra-nummer der „Illustrierte Zeitung" voor Holland en Koloniën.

Zij die genegen zijn aan deze propaganda te willen medewerken, welke bestemd is voor de 1e Internationale Jaarbeurs, hetzij door finantieele deelname dan wel door de samenstelling van een in het Duitsch of in het Nederlandsch geschreven artikel — al dan niet verlucht — met betrekking tot de koloniën, worden beleefd verzocht hunne inzendingen, liefst zoo spoedig mogelijk, te willen doen toekomen aan het Secretariaat van Oost en West, Heulstraat 17.

De Buitenzorgsche.

Van dit Orgaan van de Onderlinge Verbruiksvereeniging van Indië verscheen het eerste nummer in September A°. P°. Het blad verschijnt minstens eenmaal 's maands.

Algemeen Nederl. Verbond.

—o—

…e Haagsche afdeeling van het Verbond gaf …nsdag 26 Januari wederom een van zijn welge-…gde Duitsche kunstavonden.

Het was een avond van vocaal en instrumentaal …genot, afgewisseld door voordrachten.

…ersoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Vergelijkingen.

…e *Java-Bode* schrijft o.m.: De sprekers in den …raad van vrijwel alle partijen hebben den wel-… scheidenden Gouverneur-Generaal hulde ge-… voor wat hij in het belang van Indië heeft …. Zijn wijs beleid, zijn politiek inzicht hebben …dië toestanden geschapen, welke de vergelijking …die in andere landen best kunnen doorstaan. Wie …ontkent, ziet niet verder dan zijn neus lang is …il, met opzet, niet vergelijken.

…en heeft den Gouverneur-Generaal verweten dat …Indië onrust is en wie de kaarten van Europa, van …, van Amerika, van Australië nagaat zal geen …je vinden, waar geen onrust heerscht, waar niet …strijd om macht tusschen de verschillende klassen …llen gang is. Zeker, in Indië zijn de excessen …uitgebleven. Onder de regeering van dezen G.-… niet, zoo min als onder die van zijn voorgangers. …wie zich daarop blind staart, zonder acht te … op wat in andere landen en in andere koloniën …hiedt, doet verkeerd en handelt niet in het belang …n deze gewesten.

Wij schrijven deze laatste woorden met opzet. Wij …en het vroeger reeds gezegd en willen het nog …herhalen, dat al de verhalen van onrust, van-…dreigende onlust, menigeen heeft weerhouden …betrekking in Indië te zoeken. Vrees voor op-…en met gevolg vrees voor het leven van zichzelf …e zijnen, hebben al velen doen besluiten niet naar …ië te gaan. Wie het vraagstuk van gebrek aan …oneel bestudeert, mag dezen kant van de kwestie …ongeacht laten. Wie de toestanden van ons Oost-…ië bekijkt en critiseert, wie deze beschrijft als on-…rend, die moet noodzakelijk, als eerlijk journa-… zijn lezers ook eens voorhouden wat er in Britsch-…ië gebeurt.

Wie weet iets van de beweging in Britsch-Indië … niet meer met de Engelsche Regeering samen te …ken? Wie kent het besluit op het congres te Cal-… genomen, waarbij werd geadviseerd:

… afstand te doen van alle titels en eerebetrekkin-… en te bedanken voor het door benoeming verkre-… lidmaatschap van locale raden;

… te weigeren gouvernementsrecepties en andere …ele en semi-officieele samenkomsten, door of ter … van gouvernements ambtenaren gehouden, bij te …nen;

… geleidelijk de kinderen weg te nemen van de …len en colleges van het gouvernement, zoowel als … die, welke door het gouvernement worden gesub-…erd of onder gouvernements toezicht staan, en in … van bedoelde instellingen, nationale inrichtin-… in de verschillende provinciën op te richten;

… de Britsche rechtbanken geleidelijk te boycotten … particuliere scheidsgerechten, samengesteld uit In-…sche rechtskundigen, voor de regeling van ver-…llen in te stellen;

… wat de militaire-, schrijvers- en arbeidersklassen …gaat, te weigeren, zich voor den dienst in Meso-…amië aan te laten werven;

… wat de candidaten voor de nieuwe raden betreft, … candidatuur in te trekken en, wat kiezers aan-…aat, te weigeren hun stem uit te brengen op eenigen …didaat, die zich het advies van het Congres ten …ijt, toch verkiesbaar mocht stellen;

… buitenlandsche katoenen goederen te boycotten, …artoe — voor zoover daarin niet door de met Inlandsch kapitaal en onder Inlandsch beheer staande fabrieken kan worden voorzien — het Congres adviseert het spinnen en weven als huisindustrie op groote schaal weder in te voeren.

De beweging om de volken van Britsch-Indië van de Britsche Regeering te vervreemden, een beweging, welke o.m. het gevolg had dat tienduizenden over de grenzen van Afghanistan trokken, gaat uit van Gandhi, wiens propaganda is gericht op de massa. En wat deed de Britsche Regeering ertegen?

Met geweld optreden, zooals men in ons Indië van de Regeering en van den G.G. wil? Geen kwestie van! In de herfstzitting van den wetgevenden raad te Simla zeide Lord Chelmsford o.m.: „Dat deze beweging, wanneer daarin wordt volhard, onvermijdelijk tot onrust onder de groote massa moet leiden en inderdaad het gevaar insluit van ernstige uitspattingen, maar dat hij en zijn collega's, de leden van den uitvoerenden raad, er de voorkeur aan hadden gegeven, de beweging aan haar eigen zinloosheid te laten ten ondergaan."

De Britsche regeering met haar eeuwenlange praktijk zag wel in, dat geweld tegenover een beweging slechts koren op den molen der leiders zou zijn, zooals het hier het geval zou zijn geweest, als het juiste inzicht van den Gouverneur-Generaal Indië niet voor geweld had behoed. Geweld kweekt geweld, dat zag Lord Chelmsford in en dat begreep ook Graaf van Limburg Stirum. De Gouverneur-Generaal heeft de beweging laten gaan. En hij waarschuwde.

Het optimisme der Britsch-Indische regeering, zegt het Alg. Hbl., ging niet zoover, om de waarschuwing achterwege te laten, dat wanneer dit noodig mocht wezen, ter bescherming van de belangen der gemeenschap in haar geheel, de regeering niet zou aarzelen om handelend op te treden, met gebruikmaking van alle te harer beschikking staande middelen. Zoo deed onze Regeering.

In Britsch-Indië evenwel wordt een dergelijke politiek als een verstandige geprezen.

Maar in Ned.-Indië tracht men de Regeering te krenken, omdat men hier graag kankert en afbreekt. En dit afbreken geschiedt voornamelijk door hen, die niet kunnen opbouwen.

Uit den Volksraad.

De heer Bergmeijer zeide in den Volksraad o.m., dat hij in de Memorie van Antwoord gelezen had, dat de regeering alle elementen van het volk in den Volksraad vertegenwoordigd wil zien. Maar ook die elementen, die er op uit zijn het gezag omver te werpen? Die hooren in den Volksraad niet thuis. Spr. citeerde eenige aanhalingen van Baars in het Vrije Woord. De Heer Abdoeh Moeis wordt geproclameerd tot profeet van den arbeid! Raden Kamil en Abdoel Moeis worden genoemd de pendanten van Luther en Calvijn, een vergelijking, die aan beide beenen hopeloos mank gaat. De regeering moet naar spreker's meening, voorzichtig zijn met openbare uitingen. Enkele voorbeelden, tot welke gevolgen die uitingen kunnen leiden, werden gegeven.

De heer B. wees op het drijven van den Personeel-Fabrieks Bond, waarvan o.m. wordt gezegd, dat deze bleef aandringen op stakingen, niettegenstaande de loonen in de suiker verdubbeld waren.

Hij kantte zich voorts tegen de circulaire, dat bepaalde ambtenaren zich na drie jaren ter beschikking hebben te stellen van de regeering. Er bestaan brieven naar aanleiding van deze circulaire, die steenen harten zouden vermurwen!

Hij stelde zich wat betreft het ontslag van den resident der Preanger Regentschappen op het standpunt der regeering.

Maar zij had den schijn moeten vermijden min of meer wraakgevoelens te koesteren en het ontslag drie maanden later moeten doen ingaan.

En toch heeft de regeering te waken tegen oogendienarij. Van de in het voorjaar gehouden bestuurs-

conferentie, ongetwijfeld van groot belang, was een zeer subjectief verslag gemaakt.

Opmerkingen van ondergeschikte ambtenaren werden in het verslag niet opgenomen, hoewel er om gevraagd was!

Ten slotte drong spr. aan op zuinigheid bij het financieel beheer van Indië.

In een ander artikel geeft *De Loc.* dat gedeelte van de rede van den heer Tjokroaminoto weer, waar deze het over de afdeeling B had.

Tjokroaminoto begon met er aan te herinneren, dat hij precies een jaar geleden van dezelfde plaats een rede hield, die de Afdeeling B'ers moest vrijpleiten. Ontkend werd ten stelligste, dat hij toen trachtte de zaak te vertroebelen, integendeel; hetgeen hij toen sprak vloeide voort uit volle overtuiging. Maar nu werd verklaard, dat zijn oordeel vroeger verkeerd was en gebaseerd op onjuiste inlichtingen, welke hem verschaft werden. Voorts zou niemand meer dan de spreker verheugd kunnen zijn over het aan gang zijnde onderzoek vanwege den procureur-generaal, omdat dit gerechtelijk onderzoek hem alleen geheel zou kunnen zuiveren van de op hem geworpen blaam. Hij is nu tot de overtuiging gekomen, dat hij indertijd had behooren in te grijpen in de zaak van hadji Ismael. (Dit slaat op het scherpe verwijt door den president van den raad van justitie te Batavia gemaakt, dat Tjokroaminoto nagelaten had om de hem statuair opgelegde verplichting van contrôle op de plaatselijke S. I.-afdeelingen uit te oefenen.) De contrôle op de afzonderlijke S. I.-vereenigingen wenschte hij niet van zich te werpen, maar door zijn te groot gebleken vertrouwen in de voormannen, is hij te kort geschoten."

Wel, teekent *de Loc.* hierbij aan, dat is een ruiterlijke verklaring, welke meer waarde in het algemeen zou hebben gehad, indien daarin tevens een andere was vervat, namelijk hoe de Centrale S. I. nu denkt te doen; in de eerste plaats de voormalige Afdeeling B.-leden, en in de tweede plaats in hoeverre die centrale organisatie in de toekomst bereid zou zijn om met de regeering eventueel samen te werken wat aangaat het bloot leggen van dergelijke hocus pocus koempoelans, hetgeen toch minstens valt te verwachten van een organisatie, die bedacht is op eigen goeden naam.

De vrouwenbeweging op Java.

In een Overzicht van de Indische Beweging in het *Soer Hbl.* lezen wij o.m.: Een van de meest belangwekkende onderdeelen van de Inlandsche beweging is de vrouwenbeweging, maar ze is een actie, die weinig dankbaarheid oogst.

Er is al geruimen tijd — mede onder den invloed van Europeanen — een streven waarneembaar om de Inlandsche vrouw uit haar zeer afhankelijke en onzelfstandige positie te brengen in de positie van een gelijkberechtigde in het huwelijk. Het Mohamedanisme met de gewoonte van het meer-vrouwendom evenwel, verzet zich krachtig tegen elke verandering ten deze, en de zeer ondergeschikte rol, welke de vrouw op Java vooral speelt, is niet gemakkelijk voor een andere te verwisselen.

Onder de vrouwen op Java is de actie begonnen ten tijde van Raden Adjeng Kartini, later Raden Ajoe, en de vrouwen, die tegenwoordig over de beweging van haar seksegenooten spreken en schrijven, plegen haar steeds als voorbeeld aan te nemen. De actie richtte zich vooral op het geven van onderwijs aan de meisjes en eerst in de tweede plaats op de positie van de gehuwde vrouw. Dat onderwijs is door de Regeering slechts in den allerlaatsten tijd eenigszins aangemoedigd, en dit wreekt zich, omdat daardoor natuurlijk alles aan particulier initiatief werd overgelaten, hoofdzakelijk aan de Van Deventervereenigingen met haar Kartinischolen en de nu pas begonnen daarmee aansluitende hoogere inrichting. Evenwel heeft de ethische richting ten deze het nadeel gehad van zich te uitsluitend bezig te houden met de vrouwen uit den hoogeren stand.

Op het oogenblik is de actie van de vrouwenbeweging op Java zoo goed als dood, al werden zelfs door Solo'sche prinsessen vereenigingsplannen aanvaard. In Boedi Oetomo worden de stemmen van enkele dames met een aarzelende beleefdheid aanvaard; maar deze vereeniging doet niets op het gebied van de opheffing der onderdanige positie van de vrouw en van haar is ook niets te wachten. De strijd van de enkele krachtige, jonge vrouwenfiguren, meest gesteund door Europeesche vrouwen, is een zeer zware en die alleen van belang kan worden, gesteund door de betere gelegenheden om onderwijs te ontvangen. De actie is thans persoonlijk en de organisatie, zooals bleek, gebrekkig. Dat enkele meisjes in de vereenigingen van leerlingen der middelbare scholen aan het woord werden gelaten, is een voor haar verblijdend verschijnsel, maar de wijze waarop het geschiedde, toonde alweer, dat het alles niet van harte ging.

In het Noorden van Midden-Java traden in den allerlaatsten tijd eenige malen inlandsche dames in het openbaar op en werd, naast de algemeene S. I. actie schoorvoetend een actie voor de positieverbetering van de vrouwen gevraagd.

Wederopneming in 's lands dienst van ontslagen ambtenaren.

Ruim 50 jaar geleden is door de regeering beslist dat eervol ontslagen landsdienaren, indien zij weder in vasten dienst worden opgenomen, geen aanspraak hebben, dat hun vroegere diensttijd wordt medegeteld voor de aan hunne nieuwe betrekking verbonden periodieke weddeverhoogingen.

Vermoedelijk als gevolg van het heerschend personeelgebrek, dat het noodig maakt om geen enkel middel onbeproefd te laten om — ook voor gewezen ambtenaren en beambten — het treden in den dienst zoo aantrekkelijk mogelijk te maken is, naar de *Java Bode* meldt, de vroegere bepaling ingetrokken, zoodat eervol ontslagen landsdienaren bij weder-indiensttreding recht hebben, dat de geheele in eene betrekking doorgebrachte diensttijd medetelt voor tractementsverhoogingen.

Werkeloosheid?

Men verzekert ons, aldus de *Deli Crt.*, dat er op het oogenblik in Medan een ongekend aantal assistenten en andere employé's rondloopen, zonder werk. Men noemt ons zelfs een cijfer van 100, dat, naar wij hopen, schromelijk overdreven is.

Toch is het te verwachten, dat bij de steeds zakkende rubber- en theeprijzen, en de steeds toenemende misère in den handel, de werkeloosheid onder Europeanen zal toenemen.

Het is ernstig te hopen, dat de Regeering, die immers steeds over personeel-tekort klaagt, en andere landbouwbedrijven, een deel van de overcompleten zullen in dienst nemen.

UIT DE INDISCHE PERS.

De opening van het nieuwe schoolgebouw voor Rechtskundigen te Batavia. II (Slot). Na den heer Scheuer sprak de directeur der school, de heer mr. Heijmans. Hij wees er op, met welke beslommeringen men te kampen had gehad, alvorens het gebouw, zooals het thans is, kon worden voltooid. Niet minder dan 11 jaren waren daarmede gemoeid.

Het was voor spreker een groote teleurstelling, dat Dr. Hazeu niet aanwezig kon zijn, aangezien hij in de behartiging van de belangen dezer school zulk een belangrijk aandeel had gehad.

Toen de school werd opgericht waren er 17 leerlingen en thans 92, waarvan 42 in de voorbereidende en 50 in de rechtskundige afdeeling. De meesten hunner zijn van Java afkomstig.

Soendaneezen zijn er weinig en de Buitenbezittingen leverden 12 personen.

Geen enkel leerling van het eiland Madura echter bezocht deze school.

Met betrekking tot de tot heden bereikte resultaten der school deelde spreker mede, dat van af het jaar 1912 vijftig jongelieden de Indische Rechtsschool hadden verlaten; 8 daarvan traden in bestuursdienst, terwijl 1 overleed. De overige 41 oefenden functies uit bij de Landraden of waren als hulp aan een officier van Justitie toegevoegd, terwijl 5 tot ondervoorzitter bij een Landraad werden benoemd.

Het aantal jongelieden dat ontslag nam en voor eigen rekening de juridische studie op een Hooge School in Nederland volgde, bedroeg 5, terwijl 2 Inlandsche leerlingen in de maand September 1920 dit voorbeeld volgden.

Deze dag was voor den spreker een vreugdedag, want hij zag dat het uitgestrooide zaad vruchten droeg en dat het gehoor daarmede instemde bewees wel het handgeklap van alle aanwezigen.

De heer van der Meulen, onder-directeur van het Departement van Onderwijs, sprak namens den directeur, den heer Mr. Creutz, die verhinderd was de opening bij te wonen, en die er zijne voldoening over uit sprak, dat de wenschen en bedoelingen, welke bij de Regeering bij de oprichting van de school hadden voorgezeten, in vervulling waren gegaan en dus tot geen teleurstelling aanleiding hadden gegeven.

Het lid in den Landraad te Batavia, de heer Sjoeadi, dankte de Indische Regeering, niet het minst voor het vertrouwen dat zij in de Indische rechterlijke ambtenaren stelde, daarbij verklarende dat deze zich dat vertrouwen zouden waardig maken.

De heer Iwa sprak namens de leerlingen, daarbij den wensch uitsprekende dat deze rechtsschool eenmaal een Hooge School zou worden.

Na al deze toespraken had de gezamenlijke rondgang plaats en had men gelegenheid het gebouw in oogenschouw te nemen, waarna het door den heer van der Meulen, als vertegenwoordiger van den Directeur van Onderwijs, geopend werd verklaard.

Hierboven werd het getal 41 genoemd als te zijn het aantal personen, dat, afkomstig van de Rechtsschool, bij de rechterlijke macht in 's lands dienst is geplaatst.

Daarvan, zegt de „Neratja" van 29 September 1920, waren: 5 onder-voorzitter van een Landraad, 17 bezoldigde leden van een Landraad, 6 ter beschikking gesteld van een Resident of een officier van Justitie bij den Raad van Justitie, 9 fiscaalgriffier bij een Landgerecht en 4 ter beschikking van een Landraadpresident.

De redactie voegt daaraan de opmerking toe, dat het resultaat, hetwelk deze school oplevert, zich zoolang heeft laten wachten, omdat de Inlandsche bevolking destijds bij de oprichting geen vertrouwen had in een instelling, welke niet duidelijk aangaf welke functies men aan de afgestudeerden zou geven en welke inkomsten aan die betrekkingen verbonden zouden zijn.

Zoodra echter bekend werd dat men het tot ondervoorzitter van een Landraad kon brengen en de maandelijke inkomsten geleidelijk verhooging ondergingen, maakte dat wantrouwen plaats voor vertrouwen, met het resultaat als boven vermeld.

Het schoolgebouw is vervaardigd door de heeren Van Hoijtema, Van Veen en Tijdeman, aan wien dank werd toegebracht.

Opschudding te Magelang. Volgens bericht, voorkomende in de „Neratja" van 30 September 1920, is er ter hoofdplaats Magelang een ernstige opschudding geweest, doordien een hoofdagent van politie een Javaansch soldaat heeft doodgeschoten.

De nadere berichten hierover ontvangen zouden uitwijzen, dat deze zaak zich aldus heeft toegedragen. Toen een verzameling van soldaten, die hazard speelden, door de politie werd aangeroepen, stonden zij op en gingen heen.

De verwikkelingen ontstonden evenwel toen het bleek, dat de soldaten naar de kazerne terugkeerden met het doel hunne bajonetten en andere wapens te halen en daarmede de politie aan te vallen.

Deze schoot pas nadat zij driemaal gesommeerd had.

In zekere kringen zegt men, dat de politie, alvorens met scherp te schieten, eerst ter waarschuwing in de lucht had moeten schieten.

De rust is thans hersteld.

Een goed bericht. Eenigen tijd geleden verspreidde zich het bericht, dat te Tosari en omgeving de pestziekte zou zijn uitgebroken en dat tal van personen dientengevolge waren gevlucht.

Den 29en September 1920 werd het gelukkige bericht van de heeren Dr. Otten, Dr. Roelfsema en Dr. Schut ontvangen, dat gedurende de laatste 14 dagen zich geen enkel geval van pest had voorgedaan.

Alle personen, die afgezonderd werden, zijn ontslagen en het publiek behoeft thans niet meer bevreesd te zijn; zijnde alle noodige voorzorgsmaatregelen genomen. (Neratja 30 Sept. 1920).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chineesche Vrouwenvereeniging Hoedjin Hwe te Malang. In de „Perniagaän" van 9 September 1920 wordt medegedeeld, dat de Chineesche Vrouwenvereeniging Hoedjin Hwe te Malang hare eerste algemeene vergadering heeft gehouden in de voorgalerij van het Tjiong Hoa Hwe Kwangebouw, alwaar een 100-tal personen, zoowel mannen als vrouwen, vereenigd waren.

Mevrouw Njo Gwan Yong opende als tijdelijk voorzitster de bijeenkomst, heette alle aanwezigen welkom en dankte hen voor de opkomst, vooral de vele vrouwen, die tijd hadden kunnen vinden zich eenige oogenblikken aan de belangen der vereeniging te wijden. Daarna stelde zij voor om een lid van het bestuur der Lie Hak Sing Hwe Vereeniging aan te wijzen, die het ontworpen reglement der vereeniging zou voorlezen.

Mejuffrouw Kho Ing Hong voldeed aan het verzoek, daarbij de aandacht vestigende op het doel der vereeniging, dat beoogde oprechte samenwerking van de Chineesche vrouwen in het belang van hare ontwikkeling en hare sociale positie.

Nadat dit reglement door de vergadering was goedgekeurd, werden de stembiljetten uitgedeeld en sprak de heer Kho Ping Njo intusschen nog eenige woorden, waarbij hij er op wees dat tot heden, over het algemeen, alleen de mannelijke Chineezen zich aaneensloten in vereenigingen, doch dat het van het hoogste belang en nut was dat de Chineesche vrouwen dat voorbeeld volgden, waardoor vriendschap en waardeering werd gekweekt en de vrouwenvereeniging een steun kon zijn voor de mannenvereenigingen.

Tot leden van het bestuur werden gekozen: voorzitster, mevrouw Njoo Gwan Yong; onder-voorzitster, mevrouw Tan Kok Tjo en mevrouw Tan Sioe Foen; vrouwelijk adviseur, mevrouw Kwee Sien Po en mevrouw Kwee Liong Tjwan; secretaresse, mevrouw Koe Kian Tjiang en mevrouw Tio Djie Ho; penningmeesteresse, mevrouw Lie In Kiew; vrouwelijke commissarissen: de dames mevrouw Ko Hong Twan, mevrouw Kho Taij Goan, mevrouw Liem Siauw An en mevrouw Loa Po Hien.

De voorzitter van de Tjong Hoa Hwe Kwan Vereeniging te Malang, de heer Kwee Sien Po, verkreeg daarna het woord en wenschte de Hoedjin Hwe geluk met de totstandkoming dier vereeniging, die zonder twijfel van zulk een groot nut kan zijn in het belang van de eensgezindheid der Chineesche gezinnen.

Het kon niet anders of de gedachtenwisseling over tal van zoovele nieuwe onderwerpen zou tot krachtsontwikkeling van de Chineesche vrouwen leiden.

De Hoedjin Hwe heeft reeds herhaaldelijk het onderwerp van bezit van een eigen vereenigingsgebouw ter sprake gebracht, doch daaromtrent kon nog geen uitsluitsel worden gegeven, hetgeen, naar de meening van spreker, voor de nieuwe vereeniging

geen aanleiding mocht zijn om zich te laten ontmoedigen en halverwege op den ingeslagen weg te blijven staan.

De jonge vereeniging zou zeker niet vergeten, dat elke jonge beweging met moeilijkheden heeft te kampen, doch de oudere vereenigingen zouden gaarne steun verleenen waar dit nuttig en noodzakelijk was en ten allen tijde bereid zijn van raad en voorlichting te dienen.

Ten slotte gaf spreker nog kennis aan de vergadering, dat op 26 September 1920 door de Tiong Hoa Hwe Kwan Vereeniging te Malang een liefdadigheidsmarkt zou worden gehouden, en dat door het bestuur voor de Hoedjin Hwe Vereeniging een loods ter beschikking was gesteld, ten einde alle leden in staat te stellen met de leden der andere vereenigingen kennis te maken.

Ten 7 ure 's avonds werd de vergadering gesloten.

De onveiligheid te Djatitoedjoe (Java). Uit Djatitoedjoe wordt in de „Perniagaän" van 11 September 1920 geschreven, dat deze kleine binnenplaats van geen groote beteekenis is, doch dat de daar aanwezige Chineezen zich te buiten gaan aan het hazardspel, vooral sedert de heer Njo Keng Hok er als wijkmeester is opgetreden. Hij zelf is een hartstochtelijk dobbelaar en geeft dus eén voorbeeld dat helaas te veel door zijne landgenooten wordt gevolgd en waaraan ook wel inlanders deelnemen.

In elk geval weten allen buitengewoon goed de verborgen speelplaats te vinden en wordt er tijdens de markt druk gedobbeld.

Het Inlandsche volk komt gedeeltelijk van Djatiwangi en behoort zeker niet tot het vertrouwbaarste gedeelte van de bevolking.

Het behoeft dus in het geheel geen verwondering te wekken, wanneer men van Djatitoedjoe verneemt dat daar overvallen, diefstallen en andere onregelmatigheden plaats vinden, waarvan vooral de Chineezen last ondervinden.

Deze roovers komen 's morgens met andere landgenooten in de winkels van de Chineezen inkoopen doen en als dan de winkel- of waronghouder niet zeer goed uit zijne oogen kijkt en waakzaam is, dan is hij in een oogenblik tal van zaken kwijt.

Als er geen gelegenheid tot roof is, dan koopen de schavuiten eenige artikelen met het in hun bezit zijnde geld dat met het hazardspel is gewonnen en anders komen ze gedurende den avond nog eens terug, daar dit tijdstip in den regel gunstiger is om een slag te slaan.

Hebben de spelers met het dobbelen tegenspoed, dan zijn ze gewoonlijk behalve het geld ook nog hun hersens kwijt en slepen zij dikwijls voor de uitoefening van het rooverbedrijf ook nog jongelieden van gegoeden stand mede.

Dat de Europeesche politie van het geheim dobbelbedrijf niet op de hoogte is, wil de berichtgever wel aannemen, doch dat de Chineesche wijkmeester en de assistent-wedono niet weten hoe de vork in den steel zit is niet te gelooven.

Hij hoopt dat de Inlandsche ambtenaren voldoende belangstelling zullen toonen en het Inlandsche volk van den dwaalweg op den goeden weg zullen terugbrengen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Handleiding voor de Inl. bestuursambtenaren.

Als uitgave van het Departement van Binnenl. Bestuur is verschenen No. 37 van de serie Handleidingen ten dienste van de Inlandsche bestuursambtenaren op Java en Madoera. Het werkje is getiteld: Mohammedaansch-Inlandsche zaken en bevat (in de Hollandsche zoowel als Maleische taal) de voornaamste bepalingen omtrent het toezicht op het Mohammedaansch godsdienstonderwijs, huwelijken en verstootingen onder de Mohammedanen, moskeekassen, de djakat en de pitrah; de reispassen van bedevaartgangers naar Mekka; het vervoer van pelgrims; de priesterraden op Java en Madoera. Alle zaken, waarmede de Inlandsche bestuursambtenaren bemoeienis hebben.

Handelsberichten.

Het Nr. van 27 Jan. bevat mededeelingen over In-dische handelsvoorlichting in de drie Noorsche rijken en over de wijze waarop in de zelfbesturende landschappen buiten Java en Madoera door particulieren erfpachtsrecht kan worden verkregen. Verder o.m. een lijst van importeurs en exporteurs in Suriname.

Locale Belangen.

Dr. B. Vrijburg schrijft in afl. 12 (Dec. 1920) over de clandestiene slacht van vee op Java en Madoera, welke volgens schr. onrustbarende afmetingen aanneemt zeer ten nadeele van den toch reeds niet bloeienden veestapel. Zoo werden in 1918 op Madoera officieel geslacht nog geen 20.000 runderen en werden 70.000 huiden uitgevoerd; in 1919 werden officieel geslacht 27.000 runderen en was er een uitvoer van 100.000 huiden. Deze slacht — zegt Dr. V. ten slotte — ruïneert onzen veestapel en het Gouvernement wordt jaarlijks voor tonnen aan niet betaalde slachtbelasting bestolen.

In de rubriek Decentraliana van hetzelfde Nr. vinden men o.a. zeer belangrijke uiteenzettingen in verband met de voorgenomen opheffing der zelfstandige d... in de gemeente Semarang.

Catalogus van 's Rijks Ethnographisch Museum.

Met groote voortvarendheid gaat de directeur van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, Dr. H. H. Juynboll, voort de schatten welke dat Museum aan ethnographica uit den Indischen Archipel bevat, door gedrukte catalogi algemeene bekendheid te geven. De samenstellers bepalen zich niet tot een bloote opsomming der aanwezige voorwerpen, doch voegen daaraan toe zeer nuttige toelichtingen en literatuuropgaven, die op zich zelf reeds heel veel studie zullen hebben vereischt.

Thans zijn verschenen deel XIV en XV. Deel XIV is bewerkt door Dr. Juynboll zelf en behandelt het ... van Java met Aanhangsel: Badoej's en Tenggereezen, Madoera en omliggende eilanden (Bawean en Kangean).

Deel XV is zoo goed als geheel samengesteld door wijlen den hr. H. W. Fischer en bevat een aanvulling van hetgeen te voren reeds over Sumatra en omliggende eilanden was verschenen. Aan het slot van beide deelen voortreffelijke registers en eenige platen.

Overzicht Inlandsche pers.

We ontvingen No. 50 van het wekelijksch overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, bewerkt door de afdeeling Pers van het Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante zaken. Het is een boekje van 70 bladzijden, de kennisneming alleszins waard.

Sluyters' monthly Magazine.

De Jan.-afl. brengt de volgende bijdragen (alle geïllustreerd): Bolaang Mongondow. A future paradise for European cultivations, by „Spectator". — The splendour of Java's mountain regions, by J. Karow. — In the realm of the „White Elephant". Some prosaic facts about a land of poetry, by Van der Kop. — On the threshold of Balinese culture. — Large oil-mills in the Dutch East-Indies, by Th. Knapp. — Penang. A most promising result of British Empire building in the Far East, by W. P. — Commercial comment. The second D. E. I. annual fair. Etc.

De Ingenieur.

No. 5 bevat den geïllustreerden tekst eener voordracht van den hr. G. J. Lugt: Inleiding tot het bezichtigen van de Dieselmotoren voor de Billiton-Maatschappij. — Verder een „ingezonden" van ir. E. C. Abendanon, getiteld „Een jong-palaeozoïsch en een devonisch fossiel van Celebes", waarin de schr. conclusies van Prof. Brouwer bestrijdt.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 4: De arbeid van de Commissie tot herziening van de staatsinrichting van Ned.-Indië, door Prof. Mr. Ph. Kleintjes. — Vraagstukken der Indische hygiëne, door Prof. Dr. J. J. van Loghem, besproken door Dr. C. H. L. Baelde. — Wereldverbruik van suiker gedurende de laatste jaren. — Invoer en uitvoer van Java en Madoera. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken, benevens een van het Koloniaal Instituut (afd. Handelsmuseum) uitgaande literatuur-opgaaf over vetten, oliën en wassen.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 43 opent met het vervolg van Prof. Nieuwenhuis' artikelen over de Toradja's (met plaat: Toradja

moeder en dochter in boomschorskleeding). — M. A. van der Lijke vervolgt zijn opstel „Bivakleven; thans beschrijft hij eene „samenzwering". — Volgt een mooie afbeelding met korte beschrijving van den vulkaan Kaba in Benkoelen. — Over Indië's economische toestand en toekomst artikelt A. le Clercq. — Ten slotte een korte geïllustreerde bijdrage over tempelbouw op Bali, door H. C.

Nederlandsch Indisch Rubbertijdschrift.

Hoofdzakelijke inhoud van 5e jaarg. II, No. 7: Grondbewerking op ondernemingen (Het „clean-weeding" veroordeeld). — Mimosa invasi als groenbemester. — De vooruitzichten van den kunstmatigen rubber. — Standaard-classificatie voor afval-rubber. — De beperking van de rubber-productie. — De dalende rubberprijzen. — Rubberveilingen te Singapore. — Prijsvraag Robusta-koffiepulper. — De palmolie-industrie ter Westkust van Afrika en haar beteekenis voor Nederl.-Indië, door W. A. Graeffe.

Geografisk Tidskrift.

Het te Kopenhagen verschijnende „Geografisk Tidskrift" geeft in de laatste Nrs. uitvoerige en heel mooi geïllustreerde artikelen over Indische onderwerpen. Zoo bevat afl. 4—5 van deel 20 (1920) eene beschouwing van H. Birket-Smith, getiteld: Ris og risdyrkning i Hollandsk Indien. — In afl. 7 schrijft P. Th. Justesen over Bandjir's op Sumatra. — Afl. 8 bevat eene beschouwing van H. Jensen: Tobak-kulturen i hollandsk Indien i geografisk Henseende en H. Birket-Smith publiceert bijzonderheden over „Kubu-Stammen i Syd-Sumatra.

* * *

Ten besluite de volgende titels:

Verslag van het volkscredietwezen, loopende tot medio Juni 1920. Met 10 Bijlagen (Weltevreden, Visser en Co).

Voorloopige regeling betreffende de cursussen ter opleiding van volksonderwijzers. (Hollandsche en Maleische tekst). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Inleiding tot de agrarische wetgeving van het rechtstreeksch bestuurd gebied van Nederlandsch-Indië, door Mr. G. Nolst Trenité. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Concept-reglementen behoorende bij het rapport van het Bestuur over de Protestantsche kerken in Ned.-Indië, betreffende de reorganisatie der Protestantsche kerken in N.-I. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Handleiding tot berekening en vaststelling van minimum-grondhuurprijzen. (Weltevreden, Landsdrukkerij)

Algemeene beschrijving der in het Gewest Oostkust van Sumatra (met uitzondering van Bengkalis) voorkomende gronden, door H. C. Bongers. Met kaart. (Mededeelingen van den Landbouw voorlichtingsdienst No. 5).

Geologie, door Dr. J. K. van Gelder. (Vademecum voor het personeel van het Mijnwezen). Met platen. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Beschrijving van de zestien oorspronkelijke rietsoorten uit den Maleischen Archipel, door D. v. d. J. Jeswiet. (Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië. Dec. 1920).

Oost-Indië. Indrukken en gewaarwordingen, door H. Sunnmert (vervolg). (Nederlandsch Fabrikaat, 20 Jan. '21).

De woningnood in Nederlandsch Oost-Indië, door J. Koning. (Hollandsche Revue, 1920, bl. 548).

De Vorstenlanden, door H. Ch. G. J. van der Mandere, met afb. (Morks' Magazijn. 1920, .. bl. 169).

De Soembing en omgeving. M. afb. (De Kroniek, VI, bl. 265).

De heerendiensten in Indië (Nationale staatkundige Gids, 27 Jan. '21).

De machinale rijstbouw door de Deli Maatschappij. (Mededeelingen van het Deli Proefstation, 2e Serie, No. XVI).

Het Torrens-stelsel in Suriname, door A. van der Deure. (Tijdschr. voor Kadaster en Landmeetkunde. 1920, bl. 24).

Dr. W. van Bemmelen, zijn leven en zijn werken, door J. Koning. (Nederland. 1920, III, bl. 334).

Die Tagfälter der Insel Celebes, eine kritische Studie mit einigen Neubeschreibungen, von L. Martin. (Tijdschr. voor Entomologie. 1920, bl. 111).

Mirafra javanica, de Javaansche leeuwerik, door H. J. V. Sody (Jaarber. Club Ned. Vogelkunde. 1920, bl. 111).

De nooden van Indië en het Evangelie, door D. Crommelin. (Stemmen voor Waarheid en Vrede. 1920, bl. 997).

Suriname.

„De Maasbode" van 22 Januari schrijft:

„Van de West-Indische Gids kwam wederom een aflevering ter recensie binnen. Ook dit nummer spreekt aan, door het vertrouwen en den moed, toch waarachtig niet den moed der wanhoop, waarmee over de toekomst van Suriname wordt gesproken. Het land schijnt te moeten worden gered door inpoldering en door immigratie. Nu, voor de eerste taak kan moeilijk een beter volk worden gevonden dan het Nederlandsche; wat de immigratie betreft, Java zit met een overbevolking, die een geweldig gevaar voor het land dreigt te worden. Als het Oosten en het midden nu eens samenwerkten, zou dan de West niet te helpen zijn?

Het is maar de vraag van een buitenstaander, die echter, op de wegen der journalistiek tegen den Gids opgeloopen, met den dag meer geïnteresseerd begint te raken voor het land, waarnaar die gids hem leidt. — De recensent is politieker, wat de leiding van dit tijdschrift hem zeker niet kwalijk zal nemen, voorzoover zijn politieke tendenzen samenvallen met háár streven. De politieker in den recensent, bedacht op den opbloei van de West zoo goed als op politieke winste, denkt: de West is economisch in de verdrukking geraakt, in haar armoe en verval vergeten en versukkeld, misdeeld op het stuk van moederlandsche liefde en belangstelling. Hier ligt als het ware een terrein braak voor koloniale ontwikkelingspolitiek, voor groot-Nederlandsch opvoedingswerk. Niemand heeft hier totnogtoe, buiten den numeriek engen kring van dadelijk-belanghebbenden, een gelukkig initiatief genomen. Voor de Katholieken, op koloniaal gebied anders tot voor kort achterlijk genoeg, bestaat dus een pracht van een gelegenheid tot onbaatzuchtig pionierswerk. Zij kunnen doen, wat de andere politiek-sociale machten in den lande totnogtoe nalieten, namelijk de West trekken binnen den kring van hunnen kolonialen arbeid.

Wat de grootere, breedere, door de weidschere gevolgen van haar ontwikkeling zooveel meer aantrekkelijke Oost betreft, schijnen ze wakker te zijn geworden: over het geheele front, in de sectoren van missie, van politieke en van sociale ordening vatten zij hun taak op, binden zij den strijd aan: een strijd, die maar al te zeer zal blijken een tegenaanval, een moeizaam terugdrijven van vijandelijke machten uit overweldigd terrein. Moeten ze nu onder die bedrijven door de West vergeten, de West, die toch ook hoort tot het groot-Nederlandsch staatkundig gezin, waarvoor zij in de eerste plaats geroepen zijn te zorgen! De vraag is dus, of, wanneer er straks koloniale dagen en misschien wel weken komen, van Katholieke zijde opgezet, of men dan er aan zal denken, de West mede op de agenda te zetten.

De redactie van de West-Indische Gids is misschien allesbehalve gediend met eene belangsteling, als hierboven gelucht. Misschien is zij van oordeel, dat de „politiek" de pest voor de West zoude wezen; er zijn nu eenmaal menschen, die meenen, dat de maatschappij zonder politiek, zonder gebruikmaking van politieke grootmachten, kan worden opgebouwd. Die menschen hebben echter ongelijk, zooals de feiten bewijzen. En waar de heeren in de eerste plaats het belang van de West beoogen, zullen zij zeker de behartiging van dat belang blijde aanvaarden, ook al zou die behartiging komen van Katholieken kant."

Mogen wij ons hier de opmerking veroorloven dat de S. D. A. P. — in het bijzonder bij monde van den heer van Kol — sedert vele jaren groote belangstelling in de West-Indische Koloniën heeft getoond.

Ook den heer van Vuurren ontbreekt het niet aan belangstelling, ofschoon deze niet zelden wat te eenzijdig blijkt.

In de koloniën zal men natuurlijk de behartiging harer belangen waardeeren, van welke politieke partij die ook komt. Maar niet van de belangstelling van regeering of politieke partijen in de eerste plaats hangt het wel en wee dier koloniën af, maar van den ondernemingsgeest der Nederlandsche kapitalisten.

En nu vreezen wij dat die ondernemingsgeest zich niet naar het westen zal richten zoolang het kapitaal in de Oost zoo rentegevend kan belegd worden.

Er zullen in Oost-Indië heel wat tegenslagen ondervonden moeten worden, voor het groot-kapitaal tot het inzicht komt dat de West ook een goede kans biedt voor wie de zaken krachtig aanpakt.

De mislukking van de pogingen der Studie-Commissie van het Suriname-Studie Syndicaat bewijst dat men nog niet tot dat inzicht is gekomen.

* * *

Al moet het van den Nederlandschen ondernemingsgeest komen, de regeering kan veel voorbereiden, door de hulpbronnen der koloniën op ruime schaal te doen onderzoeken en bekend maken. In de eerste plaats komt daarvoor in aanmerking het onderzoek naar de beschikbare waterkracht. Maar dit worde zoo spoedig mogelijk ter hand genomen. Reden tot uitstel bestaat niet. Britsch Guiana is ons daarin reeds voorgegaan als in zooveel anders. Onder onze Indische ingenieurs zijn er zoovelen die met dit onderzoek vertrouwd zijn. Men detacheere er een of meer naar Suriname.

Laat men dit onderzoek na dan is het te vreezen dat Amerikanen het ter hand nemen tot onze beschaming.

Wij hebben met de draadlooze verbinding van de kolonie zoo lang gewacht tot een Amerikaansche Maatschappij die tot stand zal brengen. Het blijve bij dit eene geval.

* * *

Aan „Handelsberichten" van 27 Januari ontleenen wij het volgende bericht:

De Nederlandsche Koloniën op de Nederlandsche Week" te Madrid. — Zooals bekend zal de vereeniging „Nederland in den Vreemde" in April a.s. een Nederlandsche Week organiseeren te Madrid. Aangezien de vereeniging daarbij ook zal zorg dragen voor de inrichting van een afdeeling „Koloniën" heeft de Minister van Koloniën aan de vereeniging een bijdrage van *f* 5.000 uitgekeerd ter tegemoetkoming van de aan die afdeeling te besteden kosten.

* * *

„L'Intransigeant" vermeldt, dat de Engelsche luit.-kol. Leonard Rogers, professor der pathologie aan de medische faculteit te Calcutta, die in Engeland zal terugkomen na een verblijf van zeven-en-twintig jaar in Indië, bij een interview verklaarde, dat hij een behandeling ontdekt heeft, welke de melaatsheid-bacil vernietigt. Hij voegde er bij dat binnen korten tijd de permanente genezing van melaatschen mogelijk zou zijn.

* * *

Bij Kon. Besluit van 21 dezer is den heer C. van Drimmelen, agent-generaal van de immigratie en lid van den raad van bestuur in de kolonie Suriname, op zijn verzoek, met ingang van 1 Mei, eervol ontslag uit die ambten verleend ,onder dankbetuiging voor de langdurige diensten, in verschillende betrekkingen aan den lande bewezen.

In de laatste jaren heeft de heer van Drimmelen zich doen kennen als een voorstander van wat men in Suriname „middenstandslandbouw" noemt.

De Bond van Surinamers.

In het vorige nummer van het K. W. werd ree[ds] een verslag gegeven, onder Suriname, van het Twe[ede] Jaarfeest van dien bond op 15 Januari l.l.

Den secretaris van Oost en West, die het feest g[e]deeltelijk bijwoonde, werd verzocht alsnog het v[ol]gende daaraan toe te voegen:

De rede van den heer A. A. Dragten luidde on[ge]veer als volgt:

Het was hem een waar genoegen als Surinamer te spreken voor Surinamers over Suriname en daarom had hij dankbaar de gelegenheid aangegrepen, die de Bond van Surinamers hem aanbood, om op het 2e jaarfeest het woord te voeren.

In het eerst een woord van dank aan den heer De Jonge voor de krachtige wijze, waarop deze de belangen van de Kolonie voorstaat in het parlement en daarbuiten blijkens zijn optreden.

Hij toonde aan wat de Nederlandsche Regeering in het verleden voor de Kolonie had gedaan en waarom al die pogingen faalden en de Kolonie steeds nog lijdende is, dan wijte men dit niet aan de Nederlandsche Regeering.

Daarna gaf hij aan de middelen, die de Kolonie thans noodig had en den weg, die ingeslagen moet worden, om haar op te heffen uit haar verval.

De taak van de kolonie te maken wat zij eertijds was, *een bloeiend gewest*, rust niet op de Nederlandsche Regeering of op de Surinamers, maar op het Nederlandsche *kapitaal* en het Nederlandsche *intellect*. Doch dat kapitaal keert Suriname den rug toe want het vertrouwen is heen.

Evenmin dus als zij, die in Suriname zijn kunnen de Surinamers, hier gevestigd, middellijk den bloei van de Kolonie bevorderen, maar zij kunnen in Amsterdam, in geheel Nederland, door woord en geschrift belangstelling opwekken bij allen voor de Kolonie.

Aan belangstelling hier in Nederland heeft de Kolonie vooreerst de meeste behoefte, want belangstelling wekt tot kennismaking en deze tot duurzame betrekking.

Het bal, dat zeer gezellig en amusant was, duurde van 12—4 uur.

Tijdens het souper verkregen verschillende sprekers het woord om hulde te brengen aan den heer Gemmel en diens echtgenoote voor hunne belangelooze hulp aan Surinamers en voor hun harde werken voor den bond; zij werden gedoopt met de namen van vader en moeder van den bond.

Ook werd gedronken op de gezondheid van H. M. de Koningin en werd besloten het volgende telegram aan Haar te zenden.

„Spontane opdracht Tweede Jaarvergadering „Bond gehouden 15 Jan. in Koningszaal Artis Am„sterdam Uwe Majesteit eerbiedige hulde te betuigen „en Haar een langdurige en voorspoedige regeering „toe te wenschen, mede tot heil van hare kolonie „Suriname".

J. J. GEMMEL, *Voorzitter.*

Op dit telegram kreeg het bestuur van den bond het volgend schrijven:

's-Gravenhage, Paleis Noordeinde,
17 Januari 1921.

Ingevolge de bevelen van Hare Majessteit de Koningin heb ik de eer den Bond van Surinamers in Nederland Hoogstderzelver oprechten dank te vertolken voor de betuiging van hulde en de wensch van een langdurige en voorspoedige regeering, neergelegd in het telegram van heden, Harer Majesteit aangeboden bij gelegenheid van de Tweede Jaarvergadering van den Bond op den 15en Januari j.l. te Amsterdam.

De Adjudant van Dienst:
get. A. R. W. GEY VAN PITTIUS.

Curaçao.

Vervolg Koloniaal Verslag over 1919.

Onderwijs.

uitkomsten van het onderwijs op de openbare scholen geven in het algemeen reden tot te-heid, maar bijna overal zouden ze beter zijn, over ervaren krachten beschikt kon worden de verschillende veranderingen, die noodig in te vallen. Meestal moesten aan een onder twee, vaak zelfs drie klassen toevertrouwd . Niet alle leerkrachten slaagden er dan in z.g. bijvakken voldoende uitkomsten te veren hier en daar leed ook de netheid van het daaronder.

neer rekening gehouden wordt met de omstan-en, waaronder gewerkt wordt, dan kan van derwijs op de ondersteunde bijzondere lagere gezegd worden, dat in 1919 opnieuw ge-s, het peil van het onderwijs op te voeren — verschillende scholen met goed gevolg — al is bereikt wat, wanneer de belemmerende fac-hun invloed niet langer doen gevoelen, be-moet worden.

en meer blijkt, dat de volkstaal bij het on-op de Benedenwindsche eilanden zoo goed als gemist kan worden; eenige leerkrachten be-verrassende resultaten juist door die taal in heel niet bij het onderwijs te bezigen.

Postspaarbank.

gelegenheid tot geldbelegging onder voordeeli-waarden, die op verschillende op het hoofd-der kolonie gevestigde bankinstellingen be-heeft ten gevolge gehad, dat in 1919 de stor-door de terugbetalingen overtroffen zijn ge-. Met ingang op 1 Januari 1920 is de rente-2.64 ten honderd verhoogd. Een commissie md om na te gaan op welke wijze het sparen scholen het best kan worden aangemoedigd.

Belastingen.

brengst der verschillende belastingen bedroeg 1919 ƒ 879.236.— of ƒ 158.831.— meer dan de , hetgeen in hoofdzaak toe te schrijven is aan ordering van achterstallige belastingen.

Stroohoedennijverheid.

nijverheid is een groote schrede vooruit-. Het aantal vlechtsters, die middelsoort en hoeden vlechten neemt, vooral op Bonaire en , steeds toe.

de vele en groote aanvragen van stapelhoe-ontstond concurrentie onder de opkoopers, het-den prijs aanmerkelijk deed stijgen.

St. Eustatius zijn nog geen vlechtleergangen ht.

stroo voldeed niet altijd aan de vereischten.

Struisvogelpark.

vergelijking met 1918 is de toestand veel ver-. De veerenkoop was belangrijk meer. Het n liet zich gunstig aanzien.

Curaçaosche Petroleummaatschappij.

steeds was er gebrek aan scheepsruimte. De amheden moesten zich in hoofdzaak bepalen het verder uitbreiden en het onderhoud van de . Voor 1920 zijn de vooruitzichten iets gun-.

Sisal.

stand van den aanplant op Mount Pleasant çao) gaf door de langdurige droogte niet zoo-reden tot tevredenheid als in de twee vorige .

Emigratie.

La Ung deelt mee, dat tengevolge van het moratorium op Cuba velen niet naar Curaçao kunnen terugkeeren, omdat de bankiers de bij hen gestorte gelden niet terugbetalen.

Een snijpartij.

In den nacht van Zaterdag op Zondag (11 op 12 Dec.) werd ten 2 uur een chauffeur in het St. Elizabeth's Gasthuis binnengebracht die over het geheele lichaam verwond was. Te zamen met een anderen chauffeur had hij een vrouw naar de buitendistricten gebracht en toen zij van daar terugkeerden en bij *Wijs afor* passeerden, vonden zij een troep beschonken kerels, die daar een tamboerdans hadden bijgewoond, midden op den weg aan het bakkeleien. De auto verminderde zijn vaart en hield een oogenblik stil, opdat de vechtenden uit den weg zouden gaan. Doch onder beschuldiging dat die chauffeurs de politie waren gaan waarschuwen, vielen de vechtersbazen op hen aan en sloegen er met stokken en bullepeezen zoo geducht op in, dat de eene chauffeur onmiddellijk het hazenpad koos. De andere, die gauw den motor wilde aanzetten, werd toen door een soldaat met een mes op een beestachtige wijze bewerkt. Beide zijden van het gezicht, de beide armen, de borst en het geheele linkerbeen van onder tot boven aan de dij waren kris en kras overdekt met diepe snijwonden, die bij aankomst in het Gasthuis door Dr. Winkel genaaid en verbonden werden.

De naam van den soldaat is bekend. Hij is den geheelen nacht uit geweest en eerst 's morgens in het Fort teruggekomen. Hij ontkent echter alles hardnekkig en tracht zoo van straf vrij te komen.

Tamboerdansen.

Naar aanleiding van de snijpartii waarvan wij hier boven spraken, welke als gewoonlijk weer bij een danspartij zijn oorsprong nam, zouden wij de aandacht van de autoriteiten eens willen vestigen op de tamboerdansen en wanordelijkheden, die bijna geregeld 's avonds en 's nachts buiten de stad plaats vinden. De gore elementen die daaraan deelnemen, achten zich in de stad niet veilig en zoeken daarom de buitenwijken op rondom de stad. Naar ẅ van betrouwbare zijde vernamen, zijn de plaatsen: Wijs Wishi, Ganchi Kool, Mina Scarbaai, Ceroe Pretoe, de weg langs Villa Maria tegenover Habaai het meest berucht. Nu Kerstmis en Nieuwjaar weer in aantocht zijn, hebben die tamboerdansers training noodig. Wat er nu gebeurt, is dus nog maar kinderspel van wat ons in die dagen te wachten staat.

De politiepost op Cas chikitoe geplaatst, is bevreesd er heen te gaan. Want hij wordt geregeld op een hagelbui steenen onthaald.

Het is ook geen kleinigheid zich alleen of met zijn tweeën tusschen zoo'n troep bandieten en woestelingen te begeven, die door tamboerdans en drank verhit en buiten hun zinnen er terstond met stokken of messen op in hakken.

Daar is in het begin van dit jaar bij den Kol. Raad een ontwerp-verordening ingediend tot beteugeling van den tamboerdans. Nog altijd wachten wij tevergeefs op de behandeling van dit ontwerp.

Zou het voor den goeden naam onzer stad niet eens hoog tijd worden, dat er wat meer vrijheid gegeven werd aan de politie om aan die wanordelijkheden, die een schande zijn voor onze maatschappij, een einde te kunnen maken en wat minder vr̈heid werd gelaten aan dergelijk gespuis, dat misbruik makend van de machteloosheid der politie, ongestoord zijn wilde lage hartstochten kan botvieren.

Wij kunnen niet begrijpen, waarom de tamboerdans nog verdient in bescherming genomen te worden.

Overal spreekt men van veredeling van volksvermaken, hier worden door niet tijdig en krachtig in te grijpen, de grofste uitspattingen geduld en gehandhaafd.

(A. d. C.)

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Onrust in Britsch-Indië.

Wij hebben ons oordeel over den groei van de non-coöperation-beweging in Britsch-Indie te herzien. Leek 't of de stem van Ghandi en zijne aanhangers in aantrekkingsvermogen verloor en of, toen 't tijdstip der invoering van de bestuurshervorming naderde, hunne tegenwerking niet veel praktisch effect bereikt had, het te Nagpoer, op 26 December en volgende dagen gehouden congres, heeft een kracht ontwikkeld, die door niemand als van weinig beteekenis kan worden beschouwd.

15000 afgevaardigden uit alle deelen van Britsch-Indië en behoorende tot tal van partijen, zoowel Hindoes als Mahomedanen, kwamen er samen. Ook de British Labour partij had een vertegenwoordiging uit Engeland gezonden.

Het congres is tot de uiting van bepaalde wenschen gekomen, die het beste samen te vatten zijn in het „Home rule" begrip, daar uitgedrukt als „Swaraj". De vertegenwoordigers van de bezadigde stroomingen legden het geheel af tegenover de extremisten, die zich onomwonden voor een zelfstandig Indie uitspraken.

Ghandi wil hiertoe heel spoedig komen. Woordvoerders hebben aanbevolen geen belastingen te betalen, een boycott van Engelsche waren, openlijk ongehoorzaamheid in 't leger en bij de politie aan te moedigen, arbeid te weigeren in de nijverheids- en cultuurondernemingen, tot staking te komen bij post, telegrafie en spoorwegen. Jinnah, bekend mahomedaansch advogaat te Bombay, waagde het zelfs uit te spreken, dat het gewilde resultaat zonder bloedvergieten niet zal zijn te bereiken; anderen blijven zich de illusie maken dat 't gewenschte doel wel, door een stelselmatig toegepaste en doorgevoerde boycott, zonder geweld zal zijn te verwezenlijken.

Kunnen wij hier de actie van het congres niet in onderdeelen weergeven, de ten slotte aangenomen conclusiën vatten deze in beknopten vorm samen, daarom meenen wij te moeten volstaan met deze, eenigszins omschreven, weer te geven.

De belangrijkste was die over non co-operation om tot Swaraj te komen. Alle tot nu toe aangewende methodes om Groot Brittannië er toe te brengen aan Indië zelfbestuur te geven, worden als mislukt beschouwd, daarom moet nu een ver doorgevoerde boycott, als vreedzaam middel om Swaraj af te dwingen, toegepast worden. Hieraan moeten rechtsgeleerden, studenten, kooplieden, landbouwers, kortom iedereen in elke betrekking meedoen.

De desbetreffende resolutie werd aangenomen onder scenes van onbeschrijfelijken geestdrift.

De financieele politiek der Br. Indische regeering heeft tot enorme verliezen voor Indië geleid. De Britsche handel heeft zich, werd verklaard, ten koste van den Indischen uitvoer verrijkt. Wat de Br. fabrikant en kapitalist nu niet meer konden kwijt raken bij Duitschland en andere vroegere afnemers, moest met behulp van Br. Indië aan een markt geholpen worden. Het congres vroeg aan de schatkist om dit verlies te vergoeden, het sprak het goed recht uit van wie Britsche goederen heeft ontvangen, om te weigeren de aangegane overeenkomst op den bestaanden voet te vereffenen. Het All-India-Congress-Committee zal een commissie aanwijzen om omtrent deze aangelegenheid bepalingen te maken. Uit de toelichtingen halen wij slechts een paar punten aan: De schuld van Gr. Britt. aan Indië is betaald naar den maatstaf van Rs. 10 tot Rs. 7—8 instede van Rs. 15 voor de sovereign. Alleen door deze transactie heeft Indië al 25 millioen P. St. verloren.

De handelaren hebben zeer geleden onder den veranderden koers van de rupee, gevolg van de door het gouvernement geleide politiek. Was die stand bekend geweest, dan zouden de orders niet gegeven zijn. Het economisch en financieel kwaad is voor Indië veel erger dan het politieke. De regeering heeft er schuld aan, dat 25 pCt. van de bevolking honger lijdt.

Een derde resolutie sprak de boycott uit van den Hertog van Connaught, waar deze als vertegenwoordiger van den koning komt om, in verband met de Reform Art, de nieuwe Raden te openen. Het volk van Indië wenscht, volgens het Congres, de hervormingswet niet, die 't als traag en achterlijk veroordeelt. Daar de tooneelopzet te Delhi de bedoeling heeft de wereld een begrip te geven, hoe Indië over de aangeboden hervorming denkt, heeft het volk, dat er niets van hebben wil, zich van elke deelneming en medewerking te onthouden.

Daarna sprak 't congres zijne veroordeeling uit over de dwangpolitiek, die de waarde van het leven van den Indischen ar[beider] beider wegcijfert, onder het voor[w]wendsel van wet en orde te handhaven.

Het Br. Ind. rijk is opgetrokken met de levens van de Indische arbeiders, die, door kapitalisten en imperialisten, als slaven werden beschouwd. De arbeid moet georganiseerd worden, zoodat uitzuiging van dien arbeid en van de bronnen van welvaart in Indië door vreemden zal worden voorkomen.

Ook voor de omzetting van deze resolutie in een practisch resultaat, werd de samenstelling van een commissie overgedragen aan het All-India-Congress Committee.

De wijze, waarop de regeering den landaankoop in de verschillende provinciën geregeld heeft, werd daarna afgekeurd. De gelegenheid hiertoe wordt bevorderd voor kapitalisten, nog in 't bijzonder voor vreemde ondernemers, door de Land Acquisition Act. De verblijfplaatsen en het landbezit van de arme klassen der bevolking worden hierdoor ten offer gebracht ter verrijking van de rijken.

Het congres sprak zijn sympathie uit voor staatsgevangenen, die voor de goede zaak gestreden hebben. Swaraj moet hun spoedig de vrijheid terug bezorgen.

Het werd als een misstand gewraakt, dat de militaire uitgaven, die een voornaam deel van de Indische inkomsten opeischen, buiten bemoeienis blijven van de nieuw ingevoerde Raden. Een slaafsch Indië wordt opgeroepen om andere landen onder slavernij te brengen.

Afgekeurd werd de politiek, die in Punjab, Delhi en elders aanleiding tot bloedige onderdrukkingstooneelen is geworden.

Vrij lager onderwijs is, als de meest dringende eisch voor ontwikkeling, door allen te bevorderen. Verbetering van de sanitaire toestanden met opleiding van geneeskundigen en oprichting van ziekenhuizen is mede overal ter hand te nemen. De regeerende vorsten in Indië werden uitgenoodigd zonder uitstel stappen te doen om in hunne landen verantwoordelijke regeeringen in te voeren.

Waren deze laatste resolutiën meer als richtsnoer voor de Inlandsche besturen, dan als grieven tegen de Britsch-Indische regeering geuit, daarentegen waren de volgende gericht tegen de Britsche politiek, welke buiten Indië ten opzichte van de Indiërs gevolgd wordt en die inderdaad veel heeft bijgedragen om de gemoederen te verbitteren.

Sympathie met de Indiërs in Oost-Afrika en Zuid-Afrika, bij hun strijd tegen de achterstelling op sociaal, economisch en politiek gebied, vergeleken bij Britsche onderdanen. Het congres betreurt de onmacht om voor hen, en voor de onmenschelijk behandelden in Fiji iets te doen.

In het onvermogen van het volk om iets ten goede te bereiken in de slechte behandeling van Indiërs in de Britsche dominions ligt een duidelijke aanwijzing van de noodzakelijkheid om door non-cooperation tot Swaraj te komen.

Het congres sprak zijn waardeering uit voor het aandeel van Mr. C. F. Andrews in hetgeen gedaan is ten bate van de Indiërs in Fiji, Oost- en Zuid-Afrika.

De regeering trof een veroordeeling voor hare tekortkoming in de onmiddellijke behoeften van 't Indische volk, wat den aanvoer van voedingsstoffen betrof, waar hongersnood te voorzien was. Het congres gaf den raad in verband hiermede, den uitvoer van voedingsmiddelen, in 't bijzonder van graan en rijst, stop te zetten.

Tot zoover de acte van beschuldiging.

Mag nu inderdaad verwacht worden, dat door de aanbevolen of voorgeschreven boycott zelfbestuur spoedig bereikt kan worden? „Spoedig", want hierover loopt vooral 't verschil. De gematigde elementen en de voorstanders van de nu ingevoerde bestuurshervorming verzekeren, dat zij, wat 't einddoel betreft, hetzelfde willen als de congresleiders, maar zij achten het in 't belang van Indië daartoe in geleidelijke evolutie te komen. Is nu te verwachten, dat zij, die dit gelooven, scheep zullen gaan, om de predikers van Swaraj vrij baan te laten? Zelfs Gandhi zou dit in hen afkeuren, want hij predikt: niemand moet tegen zijn overtuiging handelen; die niet met ons is, moet niet met ons mee doen. Maar hoe dan? Zooals wij aanstipten, zijn in 't congres reeds stemmen opgegaan, om desnoods ...

eld het verloop te bespoedigen. De verwijzing naar gen de Ieren doen vond geestdriftige toejuiching. ke leider kan eerlijk meenen, dat hetgeen door ngres gevraagd is, in een korte spanne tijds te iken zou zijn, alleen door boycott?

Intusschen begint de boodschap, door 15000 congresen over geheel Indië verspreid, zich reeds in daden te zetten. De korte berichten, welke ons sedert de ing van 't congres (1 Januari) bereiken, geven bemisvolle aanwijzingen. Het krijgt er inderdaad iets of Britsch-Indië een Ierland in 't Verre Oosten zal den; de kans is er echter grooter dat dit tot een et van enormen omvang zal worden, waarin tienonderdduizenden betrokken kunnen worden.

volgende staaltjes kunnen dienen als aanwijzing oproer-zwanger de Br.-Indische gemeenschap is.

Allahabad zijn nieuwe troebelen gemeld, in 't dis Faisabad was 't onrustig. Uit Lucknow waren troeper trein en automobiel naar die streek gezonden, ezien een 10000-tal betoogers dreigde de bewakingsen te lijf te gaan en nog duizenden uit de omlig streek naar Faisabad optrokken.

de middenprovinciën van Br.-Indië en in het van Bombay neemt de voedselnood angstwekoe; het aantal van hen die onderstand genieten t er de 100.000.

hertog van Connaught heeft reeds op niet te veren wijze getuige moeten zijn van de tegen hem ge boycott.

Lahore is bericht, dat de studentenstaking zich eidt. Slechts 30 van de 1200 studenten kwamen op. een bespreking van de benoeming van lord Rea tot onderkoning heeft Gandhi hem slechts de gelaten tusschen het aanvaarden van het nonerationstelsel of het vernietigen ervan. Het el zal hem klein krijgen, of hij het stelsel.

hoe een op zichzelf onbeduidend incident de luci den kruithoop kan worden, heeft het duivenval in Bombay getoond. Twee Europeesche jongens en een paar heilige duiven dood. De ontstemming er groeit tot een volksoploop aan. De politie charges uitvoeren om de menigte te verspreiden. tsten, arrestaties. De beurs moet zelfs gesloten en. Hierbij verdient bijzondere vermelding dat beweging niet uitging van non-coöperators. De onenheid zal intusschen koren op hunne molen zijn en zij zullen er zeker partij van getrokken hebDe onrust is eerst bezworen, toen de politie hare cht tegen eenige Hindoes, die als opruiers in nis waren genomen, ingetrokken had.

is reeds een begin gemaakt met de boycott van wat is „made in Britain".

en beschouwen den heerschenden toestand als ernstig. Wel wordt 't aantal van hen die were de beteekenis van Swaraj begrijpen en er bewust veren betrekkelijk gering geacht, maar aangezien omstandigheden voor hunne propaganda gunstig en daartegen geen tegen-propaganda gesteld wordt, een uitbarsting een zeer groot gedeelte der bevolmeeslepen, zonder dat de regeering de middelen hikbaar heeft om dit te voorkomen of spoedig te ingen.

De eerste civiele gouverneur-generaal van Kongo.

Volgens een verklaring van den Belgischen minister Koloniën Franck, is in de benoeming van M. Lip gouverneur van Oost-Vlaanderen, tot gouverneurraal van Kongo de inzet van een nieuw stelsel te en. Tot nu toe werd steeds een militair voor dit hooge bt aangewezen. De tijden worden rijp geacht om er militaire actie niet langer op den voorgrond te doen den.

Bestuurshervorming voor Fransch West-Afrika.

Aansluitende aan de bestuurshervorming voor Senedie wij in deze rubriek vermeldden, bevat La Pêche Coloniale van 15—17 Januari ook ontwerp voor een reorganisatie van het geheele oniale gebied l'A.O.F. Zij is op dezelfde leest geeid als die van 't onderdeel. Hoewel zij later in lad opgenomen is, is 't zelfs waarschijnlijk dat odel van het geheel overgebracht is op het deel negal" en niet omgekeerd.

De gouverneur-generaal zal bijgestaan worden door Conseil du gouvernement, waarvan voorzitter is en die een commissie vormt voor de lijksche zaken. Een conseil du contentux administratif, „connait de tous les es d'ordre administratif, élevés à l'occasion d'un passé au nom du gouvernement général ou nés de cution d'un service public dépendant du gouvernement général." De leden worden door den G.-G. benoemd.

De samenstelling van de C. du Gouv. zal als volgt zijn: De gouverneur-generaal; de algemeene secretaris; de generaal opperbevelhebber; de luitenant-gouverneurs-generaal der koloniën; de commissarissen-generaal in de gebieden van de Niger en de Togo; de procureur-generaal; de directeur van financiën; de directeur van openbare werken; de inspecteur-generaal van den gezondheidsdienst; de inspecteur-generaal van den landbouw; de commandant der zeemacht in Senegal; de directeur van politieke en bestuurszaken; de directeur van economische zaken; de voorzitter van den kolonialen raad van Senegal. Verder een notabele uit elk der bestuursgebieden van Guinea, de Ivoorkust, Dahomey, Boven Senegal-Niger, Boven Volta en Mauritanië, telkens voor een jaar aan te wijzen door den G.-G.

De voorzitters der Kamers van Koophandel van Dakar, Conakry, Groot Bassam, Cotonou, Bamako.

Een inlandsch hoofd van elk der samenstellende koloniën, jaarlijks door den G.-G. aan te wijzen.

De directeur van het cabinet van den G.-G. is secretaris met raadgevende stem.

Mededeelingen.

Van de Bibliotheek van het Koloniaal Instituut:

Ingevolge genomen beslissing van den heer *Th. F. A. Delprat*, waarn. Algemeen Secretaris van het Koloniaal Instituut, heb ik de eer U te berichten dat het boek:

„VRAAGSTUKKEN DER INDISCHE HYGIENE"
„door Prof. Dr. J. J. van Loghem"

aan de leden van alle Koloniale Vereenigingen en de studeerenden aan de Koloniale onderwijsinrichtingen in Nederland tegen een gereduceerden prijs van *f* 2.— (twee gulden) wordt verkocht, mits rechtstreeks besteld bij de Bibliotheek van het Koloniaal Instituut, Plantage Middenlaan No. 13—15, te Amsterdam.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

STUDIETOELAGEN VOOR HET INDISCH MIDDELBAAR EN TECHNISCH ONDERWIJS (MIDDELBARE AKTE OF ACADEMISCHE GRAAD).

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat het voornemen bestaat om eene studietoelage toe te kennen aan een aantal onderwijzers en leeraren, die eene akte van bekwaamheid of een academischen graad (daaronder begrepen die van candidaat) wenschen te verkrijgen, welke bevoegdheid tot het geven van middelbaar onderwijs verleent. Voor de toekenning van zulk eene ondersteuning komen in aanmerking Nederlandsche leeraren en onderwijzers, die genegen zijn zich te verbinden om na het behalen der begeerde onderwijsbevoegdheid of bevoegdheden onder de geldende voorwaarden in dienst te treden bij het openbaar of gesubsidieerd Indisch onderwijs en door den Geneeskundigen Raad van het Departement van Koloniën voor eene betrekking bij dat onderwijs lichamelijk geschikt zijn bevonden.

De studietoelage bedraagt *f* 1200 (een duizend tweehonderd gulden) per jaar.

Het genot der geldelijke ondersteuning is afhankelijk van goed gedrag, ijver en vorderingen, ter beoordeeling van den Minister van Koloniën. Behoudens het vorenstaande wordt de geldelijke ondersteuning genoten gedurende ten hoogste twee jaren, welke termijn evenwel in bijzondere gevallen met ten hoogste 1 jaar kan worden verlengd.

Vereischt wordt, dat de gegadigden reeds zoodanige voorstudiën hebben gemaakt, dat verwacht kan worden, dat zij binnen den voor het genot der toelage gestelden termijn de volledige bevoegdheid zullen kunnen verwerven tot het geven van onderwijs aan eene H. B. S. met vijfjarigen cursus. In verband hiermede zullen voor de studie in de moderne talen slechts toelagen worden verleend aan hen, die in het bezit zijn van de akte A en voor de studie in de wiskunde aan bezitters van de akte K 1.

Zij, die onder het genot van eene studietoelage als hooger bedoeld voor den Indischen dienst worden opgeleid, zullen na hunne aankomst in Indië ten spoedigste geplaatst worden bij het middelbaar of technisch onderwijs. Wanneer echter niet dadelijk eene vacature bij een dezer takken van onderwijs bestaat, kun-

nen zij — voor zoover zij voor het openbaar onderwijs bestemd zijn — zeer tijdelijk worden geplaatst bij het lager onderwijs, indien zij de daarvoor vereischte bevoegdheid bezitten.

Aan de uitzending als leeraar naar Nederlandsch-Indië is verbonden:

a. overtocht naar Nederlandsch-Indië, casu quo ook voor het wettig gezin, in de eerste klasse;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten van ƒ 2250;

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 250 per maand. Bezoldiging in Indië ƒ 450—ƒ 1100 per maand, vermeerderd met een duurtebijslag.

Ieder der op den voet dezer regeling in opleiding te nemen personen, of, indien hij voor het gesubsidieerd bijzonder onderwijs bestemd is, zijn werkgever moet zich bij notarieele akte — waarvan de kosten te zijnen laste komen — verbinden om terug te betalen wat ingevolge deze regeling uit de Indische geldmiddelen te zijnen behoeve zal zijn voldaan, vermeerderd met tien ten honderd, wanneer:

a. zijne bestemming voor het openbaar of het gesubsidieerd bijzonder Indisch onderwijs op grond van slecht gedrag, weinig ijver of geringe vorderingen (ter beoordeeling van den Minister) wordt ingetrokken;

b. hij er niet in mocht slagen vóór het verstrijken van den uitersten termijn, gedurende welken hij in het genot van een studietoelage gesteld is, de begeerde onderwijsbevoegdheid te behalen;

c. hij zijne bestemming voor het openbaar of gesubsidieerd bijzonder Indisch onderwijs niet volgt, dan wel binnen den tijd van vijf jaren na zijne aankomst in Indië uit 's lands dienst wordt ontslagen of — voor zoover aangaat de bij het gesubsidieerd bijzonder Indisch onderwijs werkzame leerkrachten — ophoudt bij dat onderwijs werkzaam te zijn, om andere redenen dan:

1. welbewezen ziels- of lichaamsgebreken buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering);
2. overgang naar het gesubsidieerd bijzonder onderwijs in Nederlandsch-Indië, mits deze overgang geschiedt met toestemming onderscheidenlijk van den Minister of van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië en voorts de instelling, vereeniging of persoon, die de betrokken leerkracht voor den dienst bij het bijzonder onderwijs heeft aangenomen, zich ten genoegen van evengenoemde autoriteit verbindt tot terugbetaling in de bij die verbintenis te omschrijven gevallen, van de hierboven genoemde gelden;
3. overgang in 's lands dienst;
4. overlijden.

Gegadigden zullen vóór 15 Februari a.s. een gezegeld verzoekschrift moeten richten aan den Minister van Koloniën, welk verzoekschrift moet worden toegezonden aan den voorzitter der Commissie van Voorlichting in zake de opleiding en uitzending van leerkrachten bij het middelbaar en technisch onderwijs in Nederlandsch-Indië, den heer H. J. de Groot, inspecteur-generaal van het nijverheidsonderwijs, Groothertoginnelaan 134, 's-Gravenhage.

Zij, die de academische studie nog moeten beginnen gelieven bij hun verzoekschrift over te leggen het getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan eene universiteit, met gelijktijdige opgave van de inrichting van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs, welke zij hebben afgeloopen.

(Nederlandsche Staatscourant
van 10 Januari 1921 No. 6.)

Mutaties van 26 Jan. tot 2 Febr. 1921.

Nieuwe Leden.

Mej. J. Stolting, Part. Verpleegster, Den Haag, de Perponcherstraat 2b, ƒ 5.—.

S. E. L. Maduro & Sons, Curaçao, Willemstad, ƒ 5.—.
E. Boumeester, Dir. Hollandsch Bureau, Nice, Avenue de la Tour Lascasis, Villa la Source, ƒ 5.—.
J. A. Brouwer, Haarlem, Spaarne 8, ƒ 5.—.
J. P. Visser (St.), Rotterdam, Afrikaanderplein ƒ 5.—.
J. G. van Vlaardingen (St.), Schiedam, Nassaustraat 29b, ƒ 2.50.

Afschrijven.

H. van Wijk, Apeldoorn, Loolaan 56, ƒ 2.50.
Hotel Restaurant de Moriaan, Deventer (Abonnement) ƒ5.—.
Mr. A. C. Mulder, Amsterdam, Prinsengracht ƒ 5.—.
C. J. Tjassens Keizer, Apeldoorn, Zwolscheweg 4, ƒ 2.50.
P. de Bruine, Heemstede, van Hogendorpstraat ƒ 2.50.
Jhr. de Serrière, Landheer, Tjipelong, Soekaboemi ƒ 5.—.
D. C. A. Lugt Jr., Particulier, Bandoeng, ƒ 5.—.
J. J. Avink, Particulier, Bandoeng, Sumatrastraat ƒ 5.—.
W. de Graaff, Hotel te Enschede (Abonnement) ƒ 5.—.

Contributieverhoogingen.

Mevr. C. Deggeler—Vrijdag, Haarlem, van ƒ 2.50 op ƒ 5.—.

Adresveranderingen.

Mr. F. C. L. Meyer, Rechterlijk Ambtenaar, van: Den Haag, de Perponcherstraat 112, naar: Weltevreden, Dep. van Justitie, ƒ 5.—.
D. H. Burger (St.), Leiden, van: Apothekersdijk naar: Nieuwe Rijn 74.
N. H. van der Lee, Utrecht, van: Adr. v. Ostadelaan 65 naar: Vossegatse Dijk 17bis.
R. A. Kaiser, Secr. Surinaamsche Bank, van: Huis ter Heide naar: Amsterdam, Tesselschadestraat 31 (delijk), ƒ 10.—.
J. H. den Daas, Utrecht, van: Goedestraat 23 naar: Oude Kamp 3.
Mevr. M. C. Kruyt—Bouvy, van: Zandvoort, Kostverlorenstraat 117 naar: Sloten (Amsterdam), Jacob Marisstraat 72, ƒ 5.—.
H. W. Dubbeldam, van: Gorinchem, Dordtsche Dijk E 103 naar: Weltevreden, Dep. B.B. ƒ 2.50.
G. J. van Reenen, Contr. Opiumregie, van: Siboga naar: Makasser.
C. K. Kessler, Leeraar, van: Leiden, Plantsoen naar: Zandvoort, Kostverlorenstraat 81, ƒ 5.—.
F. H. Dessauvagie, Adm. Leerm. Den Haag, van Stephensonstraat 33 naar: Javastraat 25.
Mevr. K. G. H. Feist, van: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 209, naar: Wassenaar, Rijksstraatweg
A. W. F. Idenburg, oud-G.-G. O.-I., van: Den Haag, Juliana v. Stolberglaan 94 naar: Scheveningen, merweg 5.
P. Wijn, Arts, van: Apeldoorn, van Rhemenslaan naar: Ned. O.-I., zonder nader adres, ƒ 2.50.
J. J. von Zeppelin, Apeldoorn, van Deventerstraat naar: Wiessel Landgoed de Zandhegge.
Mr. B. de Gaay Fortman, Dordrecht, van Singel naar: Rosenhof 15.
Th. M. A. H. Kockelhoven, van Haag Regentesselaan 97, naar: Banjer Masin, p. a. Borneo-Sumatra Handel Maatschappij, ƒ 5.—.
E. van Assem, Gep. Res., Haag, van Laurens Realstraat 7 naar: Pieter Bothstraat 53.
Dr. G. P. Utermohlen, Dir. Off. v. Gez. van Soerabaja naar: Amsterdam, P. C. Hooftstraat 8. ƒ 2.50.

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

UDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

ORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

UIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma ARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk) Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer. Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.01½ frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman. Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
- No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
- No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk). Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)
- No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk). Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
- No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk). Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
- No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
- No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.) Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
- No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.** Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.01½.

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.*

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

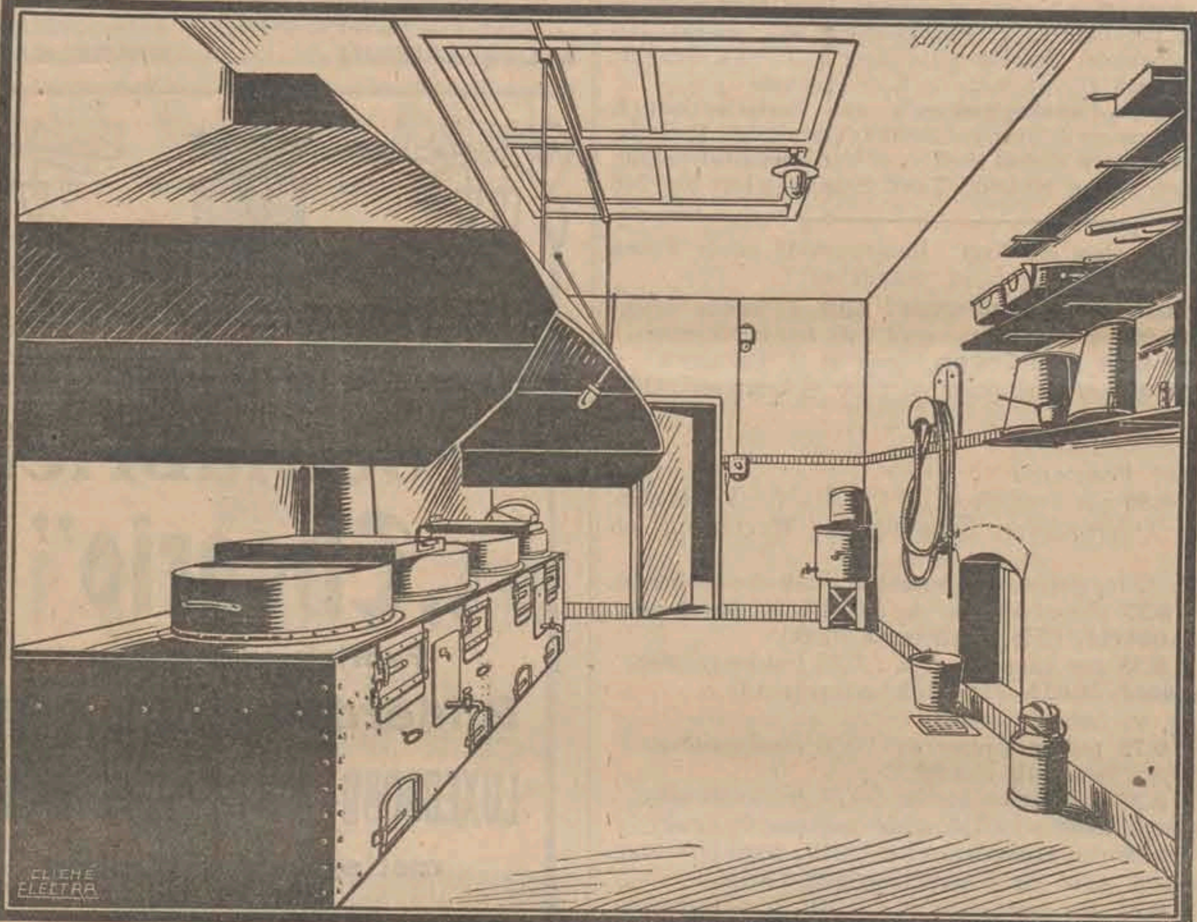
Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof–Groenmarkt. AMSTERDAM, Kalverstraat–Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Centrale Vischbakkerij D. C. van Ewijck

TREILERSTRAAT bij de Visschershaven - SCHEVENINGEN - Interc. Tel. Sch. 1050

Gebakken Schelvisch - Schol - Wijting - Kabeljauw - Tong
Tarbot - Griet enz.

36

De visch wordt uitsluitend gebakken in de fijnste Delftsche Slaolie-Calvé. Talrijke tevredenheidsbetuigingen van de meest vooraanstaande families.

Deze inrichting is eenig in Nederland. - Geïllustreerde prijscourant gratis op aanvrage.

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook **schriftelijk** in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van **vierhonderd en vijftig geslaagden** worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

180

HOEKER & Zn.

Uitsluitend adres **Heerengracht 435–437**

Goud - Zilver
Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM 193 **Telefoon 309 Noord**

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

302

SPECIALITEIT

Handschoenen

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co 165

Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpetten
Loopers
Ledikanten
Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sorteering

Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

1

Uitgebreide collectie

Voorjaarsstoffen.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor;
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag 5

Goedkoopst adres voor het meubileeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

95

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. P. COSTER te Winnipeg.